

Metsähallitus, metsätalous
Hans-Peter Schulz

Länsi-Suomi pohjoisosa kulttuuriperintöinventointi 2013

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2014
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	ASIANUMERO	MH 508/2014/04.01
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KODI			
ALUEYKSIKKÖ	Metsätalous, Kestävä kehitys		
TEKIJÄ(T)	Hans-Peter Schulz		
JULKAISUN NIMI	Länsi-Suomi pohjoisosa kulttuuriperintöinventointi 2013		
TIIVISTELMÄ	<p>Metsähallituksen metsätalous suoritti Länsi-Suomen metsätiimin pohjoisalueella metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinnin 13.-17.8. ja 11.-12.9.2013 välisenä aikana. Alue käsittää seuraavat kunnat: Kinnula pohjoisosa, Alajärvi ja Vimpeli.</p> <p>Inventointi on osa Kansallista metsäohjelmaa 2015, joka edellyttää kulttuuriperintökohteiden inventointia valtion omistamilla mailla varmistakseen metsien monipuolisen hyödyntämisen kestävä kehityksen periaatteita noudattaen sekä kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä, kunnostamista ja retkeilyn kehittämistä.</p> <p>Inventoinnissa dokumentoitiin yht. 18 kohdetta, maastodokumentointi käsitti 17 kohdetta, joista 12 on historiallisia (ikä yli 100 v.) ja 5 uuden ajan kulttuuriperintökohdetta. Laserkeilausaineistoon perustuvalla kaukokartoitusmenetelmällä dokumentoitiin 1 tervahauta (historiallinen kohde, ei siirtoa muinaisjäännösrekisteriin). Ennen inventointia alueen metsätalousmailta tunnettiin vain yksi historiallisen ajan muinaisjäännös, jonka sijainti oli epävarmaa; lisäksi oli yksi 1700-luvun rajamerkki tallennettu Reiska-tietokantaan. Kohteet liittyvät pääasiallisesti tervapolttoon, hiilenpolttoon ja metsätalouteen; suurin osa niistä oli jo tallennettu Sutigistietokantaan. Uusia kohteita löytyi inventoinnissa 5 kpl. Laserkeilausaineiston avulla löytyi yksi uusi kohde.</p> <p>Inventointialue käsittää 8 900 ha, josta n. 8% (720 ha) on inventoitu tarkasti. Inventoinnin tarkoitus oli kartoittaa riittävä määrä rakenteita, jotta saadaan luotettava kuva alueen aiemmasta maankäytöstä. Oman arvion mukaan tavoite on saavutettu kaikkien kohderyhmien osalta.</p>		
AVAINSANAT	Kansallinen metsäohjelma 2015, kulttuuriperintöinventointi, Länsi-Suomi pohjoisosa		
KANNEN KUVA	Alajärven Juoperin kalkinpolttouuni		
SARJAN NIMI JA NUMERO			
ISSN		ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)	
SIVUMÄÄRÄ	75	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus, metsätalous	PAINOAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, metsätalous	HINTA	

Sisällys

1. TIIVISTELMÄ.....	3
2. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT.....	4
3. LUETTELO KOHTEISTA.....	5
3. JOHDANTO.....	6
3.1. Tausta.....	6
3.2. Inventointialueen sijainti ja laajuus.....	6
Yleiskartat.....	7
3.3. Esiselvitys.....	9
3.4. Laserkeilausaineiston käyttö inventoinnissa.....	9
3.5. Kaukokartoitus laserkeilausaineiston avulla.....	9
3.6. Toteutus ja menetelmät.....	9
4. INVENTOINTIALUEEN GEOLOGIA, MAISEMA JA LUONTO	10
5. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA.....	11
6. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	14
ALLEKIRJOITUS.....	16
7. LÄHTEET.....	17
 Kohdekuvaukset.....	 18

LIITTEET

Kohdeluokitukset (Excel-taulukko, 2 s)

1. TIIVISTELMÄ

Metsähallituksen metsätalous suoritti Länsi-Suomen metsätiimin pohjoisalueella metsätalouksmaiden kulttuuriperintöinventoinnin 13.-17.8. ja 11.-12.9.2013 välisenä aikana. Alue käsittää seuraavat kunnat: Kinnula pohjoisosassa, Alajärvi ja Vimpeli.

Inventointi on osa Kansallista metsäohjelmaa 2015, joka edellyttää kulttuuriperintö-kohteiden inventointia valtion omistamilla mailla varmistamaan metsien monipuolisen hyödyntämisen kestävä kehityksen periaatteita noudattaen sekä kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä, kunnostamista ja retkeilyn kehittämistä.

Inventoinnissa dokumentoitiin yht. 18 kohdetta, maastodokumentointi käsitti 17 kohdetta, joista 12 on historiallisia (ikä yli 100 v.) ja 5 uuden ajan kulttuuriperintökohdetta. Laserkeilausaineistoon perustuvalla kaukokartoitusmenetelmällä dokumentoitiin 1 tervahauta (historiallinen kohde, ei siirtoa muinaisjäännösrekisteriin). Ennen inventointia alueen metsätalouksmailta tunnettiin vain yksi historiallisen ajan muinaisjäännös, jonka sijainti oli epävarmaa; lisäksi oli yksi 1700-luvun rajamerkki tallennettu Reiska-tietokantaan. Kohteet liittyvät pääasiassa tervapolttoon, hiilenpolttoon ja metsätalouteen; suurin osa niistä oli jo tallennettu Sutigistietokantaan. Uusia kohteita löytyi inventoinnissa 5 kpl. Laserkeilausaineiston avulla löytyi yksi uusi kohde.

Inventointialue käsittää 8 900 ha, josta n. 8% (720 ha) on inventoitu tarkasti. Inventoinnin tarkoitus oli kartoittaa riittävä määrä rakenteita, jotta saadaan luotettava kuva alueen aiemmasta maankäytöstä. Oman arvion mukaan tavoite on saavutettu kaikkien kohderyhmien osalta.

2. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohteen koko nimi	Länsi-Suomi pohjoisosa
Tutkimusalue	Valtion omistama talousmetsäalue seuraavissa kunnissa: Kinnula (pohjoisosa), Alajärvi, Vimpeli
Tutkimuksen laji	Inventointi
Kohteen ajoitus	Esihistoriallinen aika – Uusi aika
Peruskarttalehti/-lehdet	
Kohteen sijainti yhteiskoordinaatistossa	
Maanomistaja	Suomen valtio/Metsähallitus, metsätalous
Tutkimuslaitos	Metsähallitus, metsätalous
kenttäyönjohtaja	Hans-Peter Schulz
Tutkitun alueen laajuus	8 900 ha
Tutkimuksen kustantaja ja tutkimuskustannukset	Metsähallitus
löydöt (nrot), diarointi pvm. kokoelma, tallennuspaikka	-
rahakammioon toimitetut rahat	-
rakennusfragmentit (nrot)	-
mustavalkonegatiivit, diapositiivit ja digitaaliset kuvatallenteet (nrot)	Kuvat on tallennettu Metsähallituksen arkistoon. Tekijänoikeus kuviin on Metsähallituksella.
aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit	Vimpelin seudun talonpoikaisen kalkinpolton muistomerkkien inventointi- ja dokumentointikertomus K. Peltonen 1995 Tarkastus V. Laurila 2008 /Reiska
arkistoitu kirjeenvaihto (tutkimusluvan diario, lausunnot)	-
mahdolliset tutkimuskohdetta koskevat julkaisut	
tutkimuskertomuksen sivumäärä	75
Alkuperäisen tutkimuskertomuksen säilytyspaikka ja kopioiden säilytyspaikat	Metsähallituksen arkisto. MH 508/2014/04.01

3. LUETTELO KOHTEISTA

Reiska nro.	Kohde	Tyyppi	Koodi	Luokittelu	sivu
-------------	-------	--------	-------	------------	------

Kinnula

Historialliset kohteet, esitys mj-luokka II

159671	Jääkolun pyykki	Rajamerkki	Kin101	MH	18
159675	Piispalansaari 1	Tervahauta	Kin105	MH	22
159676	Piispalansaari 2	Tervapirtti jäännös	Kin106	MH	25
159677	Pinkelinkangas	Tervahauta	Kin107	MH	28

Historialliset kohteet, Lidar-kaukokartoitus

159679	Pyyniemi	Tervahauta	Kin109		31
--------	----------	------------	--------	--	----

Uuden ajan kulttuuriperintökohteet

159672	Jääkolu	Rajamerkki	Kin102	KP	34
159673	Hätäkiivi	Tarinakivi	Kin103	KP	37
159674	Esansaaret	Rakennus jäännös	Kin104	KP	40
159678	Hevoskangas	Kämpä jäännös	Kin108	KP	43

Alajärvi

Historialliset kohteet, esitys mj-luokka II

161136	Soidinräme	Miilu	Ala001	MH	46
161137	Puukoharju 1	Tervahauta	Ala002	MH	50
161140	Puukoharju 2	Tervahauta	Ala003	MH	53
161142	Ahvenlamminkangas	Tervahauta	Ala004	MH	56
161145	Juoleikkokangas	Tervahauta	Ala005	MH	59
161148	Porasharju	Tervahauta	Ala006	MH	62
161155	Juoperi	Kalkinpolttouuni	Ala008	MH	65
161157	Puukkoharju 3	Tervahauta	Ala009	MH	69

Uuden ajan kulttuuriperintökohteet

161154	Kaakkukallio	Merkkipuu	Ala077	KP	71
--------	--------------	-----------	--------	----	----

4. JOHDANTO

3.1 Tausta

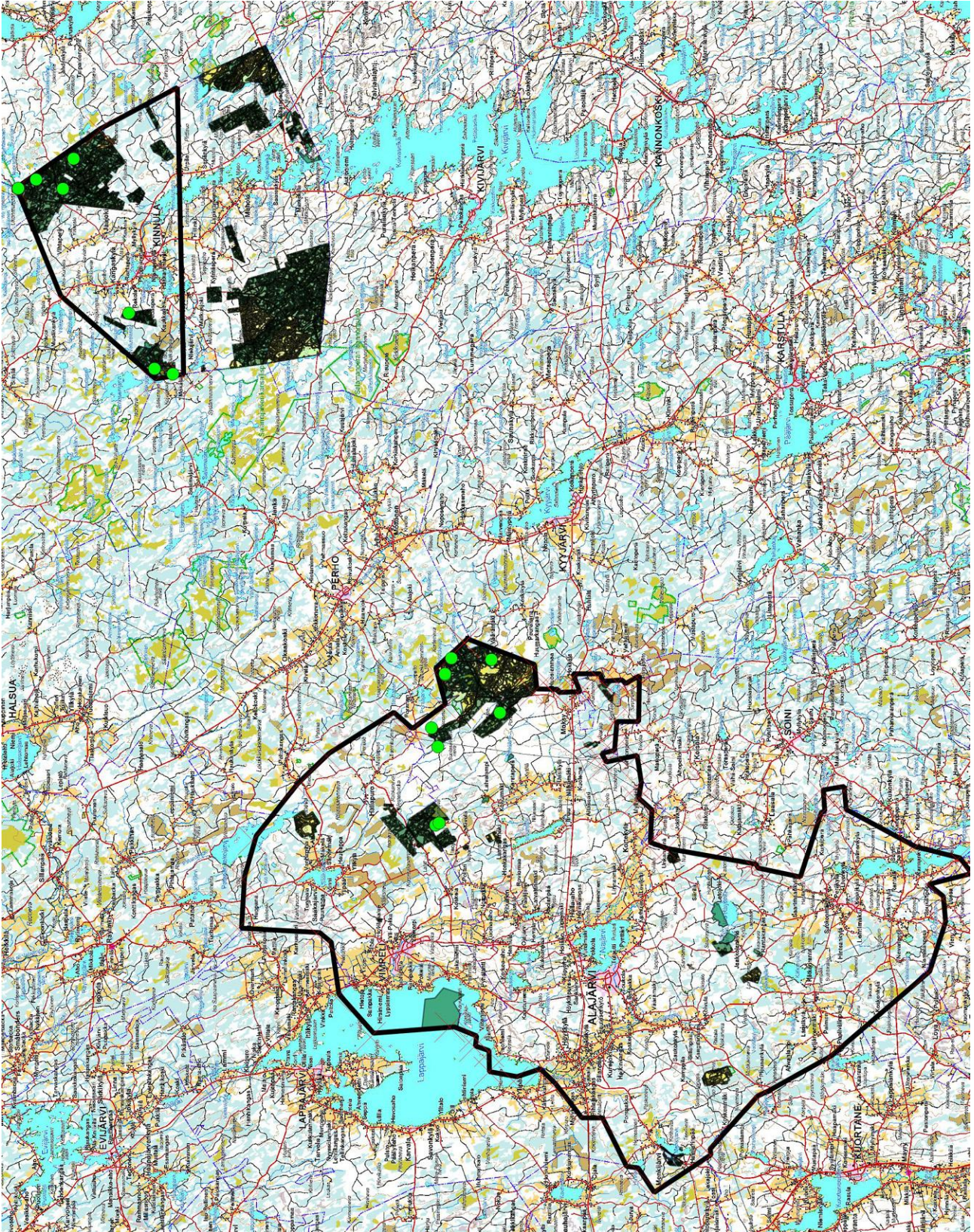
Metsähallituksen metsätalous suoritti Länsi-Suomen metsätiimin pohjoisalueella metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinnin 13.-17.8. ja 11.-12.9.2013 välisenä aikana. Alue käsittää seuraavat kunnat: Kinnula pohjoisosa, Alajärvi ja Vimpeli. Inventointi on osa Kansallista metsäohjelmaa 2015, joka edellyttää kulttuuriperintökohteiden inventointia valtion omistamilla mailla varmistaakseen metsien monipuolisen hyödyntämisen kestävä kehityksen periaatteita noudattaen sekä kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä, kunnostamista ja retkeilyn kehittämistä. Metsähallitus käynnisti vuonna 2009 hankkeen, jonka tarkoitus on toteuttaa inventointi. Hanke on metsätalouden kestävä kehityksen alainen. Vuoden 2009 Taivalkosken pilottiprojektin tulosten perusteella määritettiin inventoinnin kehykset, alueelliset tavoitteet ja menetelmät. Länsi-Suomen alueella inventoitiin vuonna 2012 Parkanossa, Ylöjärvellä ja Ruovedellä (raportti V. Laurila 2012) ja vuonna 2013 seuraavissa kunnissa: Soini, Karstula, Kyyjärvi, Kivijärvi, Kannonkoski, Kinnula (eteläosa), Viitasaari, Pihtipudas, Keitele ja Vesanto (raportti V. Laurila 2013).

3.2. Inventointialueen sijainti ja laajuus

Tutkimusalue käsittää Länsi-Suomen metsätiimin pohjoisimmat alueet: kunnat Kinnula (pohjoisosa), Alajärvi ja Vimpeli. Alueen kokonaislaajuus on n.1500 km², sitä kuitenkin vain 6 % on valtion metsätalousaluetta. Metsätalouden hallitsevat maat sijaitsevat pääosin Suomenselän vedenjakaja-alueella Alajärven itäosassa ja Kinnulan pohjoisosassa.. Muualla metsätalousmaat ovat melko hajallaan ja niiden koko vaihtelee pääsääntöisesti 10 – 500 hehtaarin välillä (kartta 1, s.7).

Inventointialue kokonaispinta-ala on 8 900 ha, metsätalousmaiden lisäksi siihen kuuluu myös soita, rämeitä sekä kallio- ja rakka-alueita (ns. jouto- ja kitumaita). Inventoinnin tavoitepinta-ala on metsätalousmaat + 5 % joutomaasta ja 5 % kitumaasta. Alueesta n. 8 % (720 ha) on inventoitu tarkemmin (tiheämpi havaintolinjojen väli; kartta 2, s. 8). Inventoinnin tarkoitus oli kartoittaa riittävä määrä rakenteita, jotta saadaan luotettava kuva alueen aiemmasta maankäytöstä.

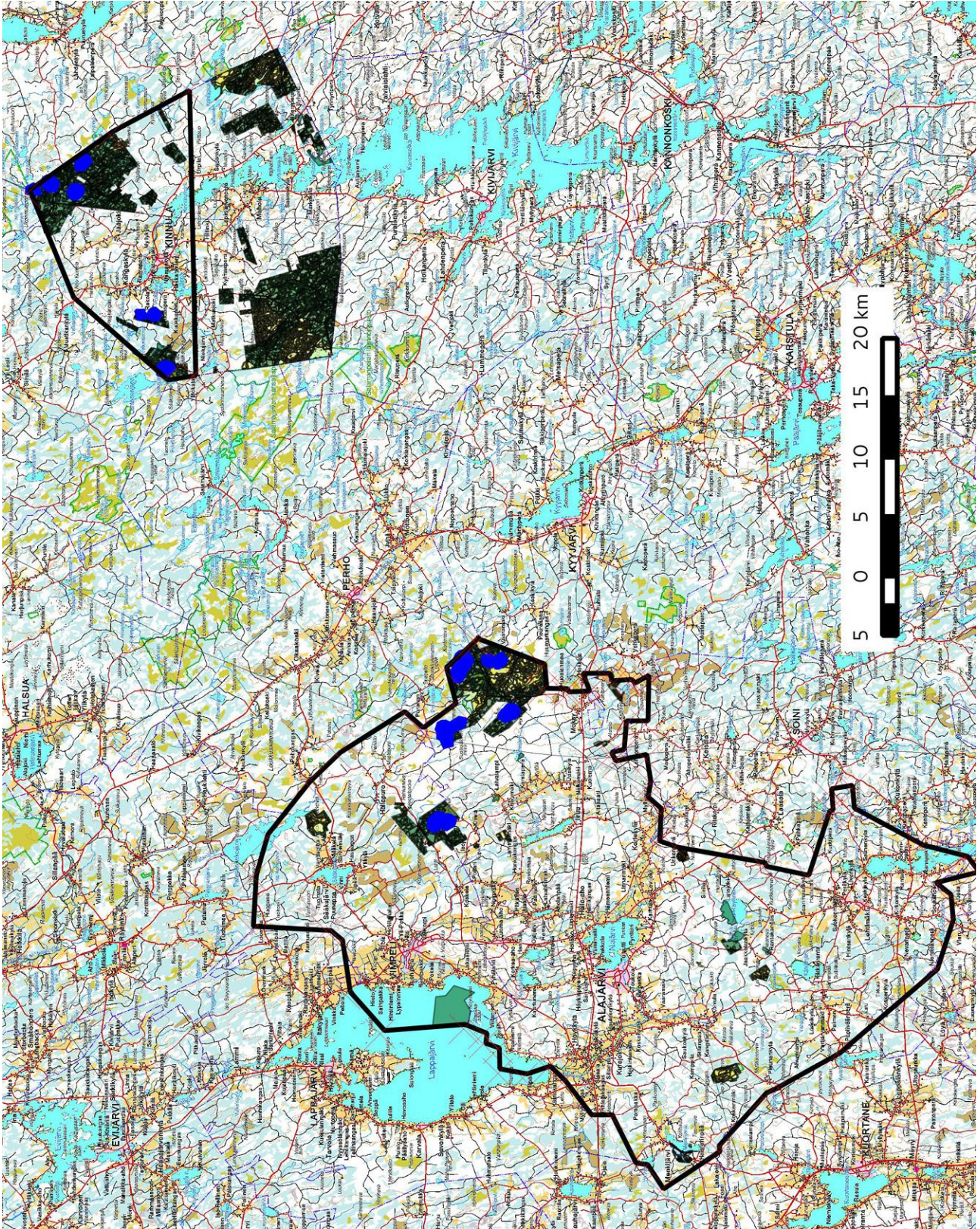

Kartta 1. Inventointialue 2013, rajattu mustalla viivalla. Metsätalouden hallitsemat alueet tumman vihreänä, Luontopalvelujen hallitsemat alueet tumman keltaisena, kohteet vihreinä pisteinä. Mk 1:450 000.

© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08

Kartta 2. Inventoidut alueet (sinisenä). Mk 1: 450 000

© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08

3.3. Esiselvitys

Esiselvityksessä käytettiin Kansallisarkiston vanhoja karttoja, Museoviraston ja Metsähallituksen arkistojen aineistoa, Museoviraston rekisteriportaalia, GTK:n kallioperä- ja maaperäkartoja, Metsähallituksen ja GTK:n julkaisuja ja Metsähallituksen Sutigis- ja Reiska-tietokantoja; lisäksi haasteltiin paikallisia asukkaita. Esihistoriallisten ja osittain historiallisten kohteiden paikantamiseen valittiin maaperän ja topografian perusteella otolliset alueet (esim. harjut, hiekkaiset rantatörmät, muinaiset rantamuodostelmat, poikkeavat luonnonmuodostelmat) sekä alueet, joiden nimistö viittaa aiempaan ihmisen toimintaan. Lisäksi käytettiin kohteiden paikantamisessa Metsähallituksen ja maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto (ks. seuraava luku).

3.4. Laserkeilausaineiston käyttö inventoinnissa

Inventointialueesta vain Kinnulan kunnan luoteisosa oli laserkeilattu. Käytössä oli maanpintaa osoittavien pisteisiin (laz 2 ground) perustuvat vinovalovarjosteet (Metsähallituksen omat keilaukset ja MML:stä hankittu aineisto). Menetelmä on pääosin vinovalovarjosteiden maapintamallin visuaalinen tarkastus, joka onnistuu hyvin esim. 1 x 1 km ruudukon avulla. Kun anomalia on havaittu, avataan samalta alueelta myös maastokarttalehti, ilmakeku ja Sutigisin kuvioiteemat (kehitysluokka). Aineiston laatu vaihtelee huomattavasti kasvillisuudesta riippuen. Avoimessa maastossa pistetiheys on noin $1 / 2\text{m}^2$, taimikossa noin vaan puolet sitä, ja vanhassa metsässä vain 1 piste / 10 -20 m^2 . Myös maasto vaikuttaa aineiston tulkintaan; kivikkoisen pinta voi aiheuttaa mallissa geometrisia kuvioita, jotka eivät ole maanpintamuotoja. Laserkeilaustulkinnan osalta hankalia ovat maastotyypit, joilla on epätasainen pinta: pohjamoreenialueet, drumliinit, karkeat rakka-alueet; otollisia ovat maastotyypit joilla on tasainen pinta: harjut, sora-/ hiekkatasanteet, rakka-alueet joissa on alle 30-40 cm kokoisia kiviä, suot.

3.5 Kaukokartoitus laserkeilaus (Lidar-) aineiston avulla

Kaukokartoituskohteeksi valittiin yksi tervahautaa, joka havaittiin lidar-vinovalovarjosteessa. Kohteesta kirjattiin Sutigis-teemoituksesta kasvillisuusluokka, kehitysluokka ja puuston ikäluokka. MML:n ortoilmakuvasta tarkastettiin puuston tilanne tervahaudan päällä. Vinovalovarjosteiden perusteella mitattiin haudan läpimitta, halssin suunta ja pituus sekä kirjattiin muita mahdollisia pintahavaintoja lähiympäristössä. Kaukokartoituksen toimivuus testattiin Keski-Pohjan metsätiimin alueella (raportti H.-P. Schulz 2013) 20:lla tervahaudalla, jotka dokumentoitiin jälkeinpäin maastossa. Mittauksen tarkkuus oli keskimäärin ± 1 m; muutamassa tapauksessa, jossa oli vanhaa puusto haudan päällä, virhe oli 3 m:n luokkaa.

3.6. Toteutus ja menetelmät

Tutkimuksen kohteena olivat kaikki ihmisen toiminnasta jääneet rakenteet esihistorialliselta ajalta toiselle maailmansodalle asti, sen lisäksi kartoitettiin myös nuoremmat metsätalouteen liittyvät merkittävät rakenteet (mm. savottakämpät, metsälentokentät). Kenttätyöhön osallistui allekirjoittaneen lisäksi harjoittelija maat. ja metsät. kand. Torsti Schulz (2.6.–30.8).

Esiselvityksessä saatiin tietoa 13 kohteesta. Kohteiden ympäristö tarkastettiin tiheällä linjavälillä, maastosta/metsästä riippuen 30-50 m havaintoväli. Lisäksi valittiin muita alueita siten, että syntyy säännöllinen rasteri kattaen tutkimusalueen Pieniä hajallaan olevia alueita tarkastettiin karttojen avulla, suurin osa näistä ei ollut otollisia kulttuuriperintökohteiden löytämiseen, niitä ei ole inventoitu. Karkeampi havaintoverkko (2-4 havaintolinjaa, väli 50-200 m) syntyi matkalla valikoiduille alueille. Kohteiden dokumentoinnissa käytettiin GPS-paikantimella varustettua maastotietokonetta (Panasonic CP-U1), Egnos-yhteensopivaa GPS-laitetta (Garmin) ja digikameraa. Koska suuri osa uuden ajan kulttuuriperintöjäännöksistä (puurakenteet) on häviämässä, panostettiin valokuvausdokumentointiin. Kohteet mitattiin, tarpeen mukaan tehtiin kairauksia ja koepistoja. Kohteet tallennettiin maastotietokoneeseen ja GPS- laiteeseen pisteinä. Kohdetiedot tallennettiin Metsähallituksen Reiska-tietokantaan. Aluerajaukset tehtiin inventointihavaintojen perusteella (näkyvät rakenteet, pintahavainnot, kairausten ja koepistojen havainnot, topografia)

Inventoinnissa dokumentoitiin yht. 18 kohdetta, maastodokumentointi käsitti 17 kohdetta, joista 12 on historiallisia (ikä yli 100 v.) ja 5 uuden ajan kulttuuriperintökohdetta ja yksi historiallinen Lidar kaukokartoituskohde. Ennen inventointia alueen metsätalousmailta tunnettiin vain yksi historiallisen ajan muinaisjäännös, jonka sijainti oli epävarmaa; lisäksi oli yksi 1700-luvun rajamerkki tallennettu Reiska-tietokantaan. Kohteet liittyvät pääasiallisesti tervapoltoon, hiilenpoltoon ja metsätalouteen; suurin osa niistä oli jo tallennettu Sutigistietokantaan. Uusia kohteita löytyi inventoinnissa 5 kpl. Laserkeilausaineiston avulla löytyi yksi uusi kohde.

4. INVENTOINTIALUEEN MAISEMA, GEOLOGIA JA LUONTO

Tutkimusalue käsittää Suomenselän pohjoisosan vedenjakaja-alueet ja niiden länsipuolella olevat tasaiset jokilatva-alueet. Seutu on ollut jääkauden jälkeen kokonaan muinaisen itämeren peittämä, Nopean maankohoamisen ansiosta uusia maa-alueita nousi jatkuvasti merestä ja ranta siirtyi nopeasti länteen. Maankohoamisen vaikutus tuntuu edelleen rannikolla, vaikka se on nykyään selvästi hidastunut.

Suomenselän maisemat leimaavat laajat kivikot, paikoitellen kalliokohoumat ja niiden välissä olevat soistuneet alueet. Niiden länsipuolella ovat melko tasaiset jokilatva-alueet alun perin runsaaseen järvineen, joista nykyään huomattava osa on kuivatettu. Seudulle tyypillinen elementti ovat kaakko-luode- ja itä-länsi-suuntaiset leveät harjujaksot ja niiden väliset moreeniharjanteet ja drumliinit. Maaston suhteelliset korkeuserot jäävät yleensä alle 25 metriä. Jääkauteiset sedimentit peittävät suurin osa alueesta, pääosa on pohjamoreenia. Isot harjujaksot syntyivät mannerjäätikön sulamisvaiheessa n. 10 500 – 10 000 vuotta sitten. Jokilaaksojen savi-/silttitasangot ovat muinaista merenpohjaa. Ne on otettu miltei kaikki viljelysmaana käyttöön. Alueella turpeen osuus maapeitteestä on noin 10-20 %.

Alueen kallioperä on vaihtelevaa, vallitsevina kivilajeina ovat graniitit, granodioriitit, fylliiti, kiilleliuskeet ja gneissit. Vimpelin koillisosassa on laajat kalkkikiviesiintymät, jotka ulottuvat paikoitellen Alajärven ja Vetelin puolelle.

Alue on kasvimaantieteellisesti keskiboreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen vaihettumisaluetta. Pohjois- ja Etelä-Suomen välissä, sitä leimaavat metsätaloukskäytössä olevat laajat kangasmetsät, jotka vaihtelevat harjujen kuivista mänty-/jäkäläkankaista reheviin mustikkatyyppeisiin sekametsiin. Vimpelin kalkkikivialueella on laajoja lehtoja.

5. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA

Alueella on tehty useita inventointia ja tarkastuksia, joista vain kaksi ulottuivat valtion metsätalous-alueelle:

Vimpelin seudun talonpoikaisen kalkinpolton muistomerkkien inventointi- ja dokumentointikertomus; K. Peltonen 1995.

Etelä-Sydänmaa (Reisjärvi, Kinnula); tarkastus V. Laurila 2008 /Reiska.

Tietoa alueen esihistoriallisesta maankäytöstä

Kun mannerjäätikö vetäytyi seudulta 10 400 -9 900 vuotta sitten, alue oli vielä muinaisen itämeren peittämä. Maankohoamisen takia ranta vetäytyy länteen ja tutkimusalueen länsiosat nousivat noin 1000 vuotta myöhemmin merestä. Suomenselän varsinaisilta vesijakaja-alueilta ei tunneta kivikautisia asuinpaikkoja, eikä niitä tässä inventoinnissakaan löytynyt; ilmeinen syy siihen on harvat pienet vesistöt ja kivikoiden takia vaikeakulkuiset maastot. Lähialueilta tunnetaan varhaisia kivikautisia asuinpaikkoja harjuilta, ja Lappajärven rannoilta on kartoitettu runsaasti neoliittisiä asuinpaikkoja, joten on todennäköistä, että tutkimusalueellakin oli esihistoriallista toimintaa.

Tietoa alueen historiallisesta maankäytöstä

Varhainen historiallinen maatalouteen sidottu asutus levisi 1100 – 1200 luvuilla rannikkoa pitkin pohjoiseen ja jokilaaksoja ylöspäin niin että saavutti latva-alueet 1500-luvun lopulla. Tätä ennen oli jo rannikon talojen/kylien eräkäyntiä alueen latvavesistöillä. Savolaiset kaskenpolttajat ehtivät 1500-luvun lopulla Suomenselän alueelle saakka. Siihen aikaan eli sisämaassa vielä alkuperäistä pyyntiväestöä, joka pikku hiljaa sulautui uusien tulokkaiden kanssa. Sitä varhaisesta jaksosta ei ole löydetty varmoja merkkejä metsätalousmailta.

Alajärven Juolikkokankaan tervahauta.

Eniten jälkiä löytyy varhaisesta metsien teollisesta käytöstä. Pohjanmaan tervakauppa vilkastui 1600-luvulla, jolloin se levisi rannikolta Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sisäpitiäisiin. Tervanpolton kukoistusaika seudulla oli 1800-luku, ja se oli tärkeä sivuelinkeino 1700- ja 1800-luvuilla, kotitarvetta varten pienempiä hautoja saatettiin polttaa vielä 1900-luvun alkupuolellakin. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla siirrettiin 1800-luvun loppupuolella tervahytteihin, joissa poltettiin pääosin tervaskantoja. Myös hiilenpoltosta tuli seudulla tärkeä elinkeino kun kalkkiteollisuus alkoi 1850-luvulla. Vimpelin ja Alajärven rajamailla on suuri määrä kalkinpolttouuneja, jotka sijaitsevat pääosin nykyisillä lehtojensuojelualueilla, valtion metsätalousalueelta on löydetty vain yksi uuni.

Alajärven Juoperin kalkinpolttouunin jäänteet.

1800-luvun loppupuolella alkoi sahateollisuuden voimakas kasvu, jonka takia sahatukkien kysyntä lisääntyi. Samalla alkoi myös valtion metsien systemaattinen hyötykäyttö. Merkkeinä tästä ovat mm. savottakämpät.

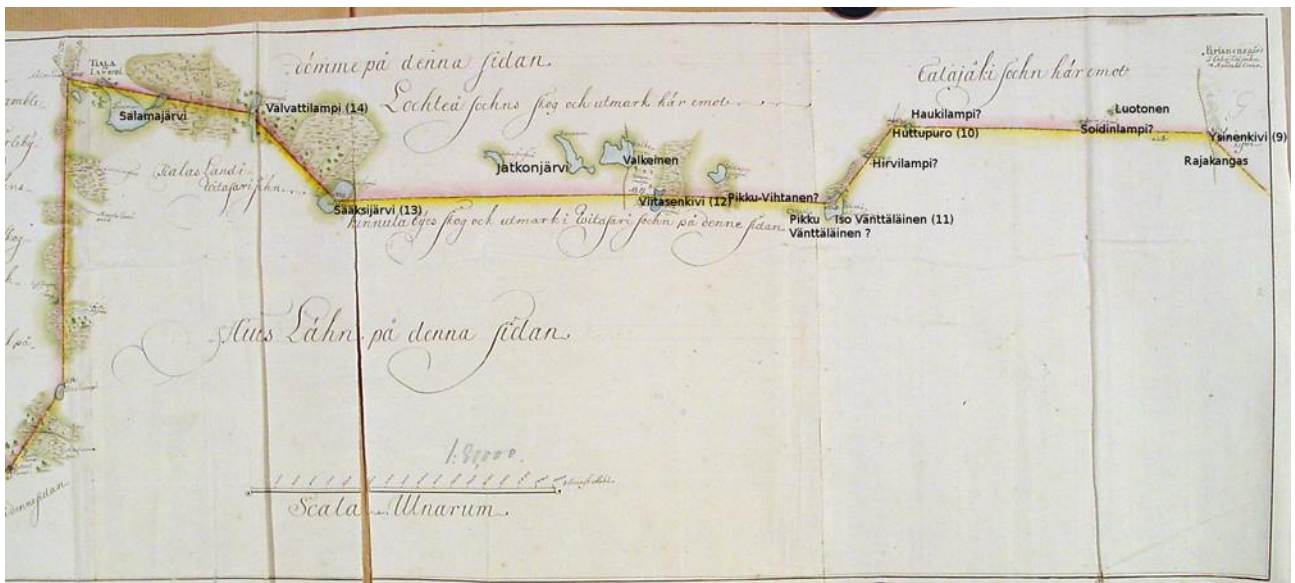
Vanhat luonnonniityt olivat käytössä pitkälle 1900-luvulle saakka. Vesirantaniittyjen ohella myös soita raivattiin niityiksi ja niiden heinänkasvua parannettiin ns. paisuttamalla; suolle nostettiin vesi patoamalla suon läpi juokseva puro. Suomenselän vedenjakaja-alueella luonnonniityt olivat harvassa, niittynä käytettiin paljon heinän valtaamia entisiä kaskialueita. Pohjanmaan jokilatvaseudulla lisää heinämaata saatiin jo 1700-luvulta alkaen laajoilla järvenkuivatusprojekteilla.

Suomenselällä on löydetty myös asumisen merkkejä syrjiltä seuduilta, pienten savupirttien tai saunojen jäänteet, jotka liittyvät joko viljelysmaan raivaukseen tai kaskenpolttoon.

Mahdollinen kaskimajan jäännös, Kinnula Esansaaret.

Tärkeitä historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ovat rajamerkit 1740-luvun rajakäynnistä (Suur-Lohtajan ja Viitasaaren raja) sekä 1762 perustetun Vaasan läänin rajamerkit.

Pohjanmaan ja Hämeen raja pohjoisella Suomenselällä 1740-luvulla.

Jääkolun v. 1762 rajamerkki Kinnulan, Reisjärven ja Pihtiputaan rajalla

6. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Inventoinnissa dokumentoitiin yht. 18 kohdetta, maastodokumentointi käsitti 17 kohdetta, joista 12 on historiallisia (ikä yli 100 v.) ja 5 uuden ajan kulttuuriperintökohdetta. Laserkeilausaineistoon perustuvalla kaukokartoitusmenetelmällä dokumentoitiin 1 tervahauta (historiallinen kohde, ei siirtoa muinaisjäännösrekisteriin).

Kohteet:

Tyyppi	lkm	alakohteet yht.	luokitus
Kinnula (pohjoisosa)			
Tervahauta	2	2	MH
Tervahauta	1	1	-
Tervapirtti jäännös	1	1	MH
Rajamerkki	1	1	MH
Kämpä jäännös	1	1	KP
Rakennus jäännös	1	1	KP
Rajamerkki	1	1	KP
Tarinakivi	1	1	KP
Alajärvi			
Tervahauta	6	6	MH
Miilu	1	9	MH
Kalkinpolttouuni	1	1	MH
Merkkipuu	1	1	KP
Vimpeli			
--	-	-	
Yht.	18	26	

Inventoinnin arviointi ja johtopäätökset

Inventoinnin tarkoitus oli dokumentoida riittävä määrä kohteita, että saattaisiin hyvän kuvan alueen aiemmasta maankäytöstä. Talousmetsän eri kasvatusluokat vaikuttavat inventointityöhön ja -tuloksiin. Parhaimmat havaintomahdollisuudet ovat uudistuskypsässä ja varttuneessa kasvatusmetsässä. Avohakkuualueilla ja aivan nuoressa taimikossa havaintomahdollisuudet ovat kohtuulliset, mikäli maanmuokkaus on ollut kevyttä. Huonoimmat havaintomahdollisuudet ovat noin 10 – 30 vuotta ikäisessä kasvatusmetsässä, jossa näkyvyys on niin huono, että niiden inventoiminen ei ole järkevää. Myös maanmuokkaus vaikuttaa kohteiden säilymiseen. Auraus tai laikutus tuhoaa toden-

näköisesti suurimman osan mahdollisista rakenteista tervahautoja ja näkyvissä olevia rakennusten jäänteitä lukuun ottamatta.

Tutkimusalueella arviolta noin 30 % pinta-alasta (n. 2 900 ha) on havaintomahdollisuuden sekä eri kohteiden löytämismahdollisuuden (maasto, maaperä, tapahtunut maanmuokkaus) perusteella otollista kulttuuriperintöinventoinnille. Inventoinnissa 2013 tutkittiin noin neljäs osa tästä. Tavoitteena ollut 8 % maastokattavuus saavutettiin. Koska esihistoriallisia kohteita ei löytynyt, tulos ei ole niiden osalta 'edustava', lähialueiden löytöjen perusteella voidaan olettaa, että ihmistoimintaa oli silloin myös tutkimusalueella. Historiallisen/uuden ajan maankäytön osalta inventointitulokset olivat oman arvion mukaan tarpeeksi kattavia.

Lestijärvellä 19.2.2014

Hans-Peter Schulz

LÄHTEET

Kirjallisuus

Saarnisto, M. 2005. Rannansiirtyminen ja maan kohoaminen, Itämeren vaiheet ja jokien kehitys. Julkaisussa: (toim. P. Johansson & R. Kujansuu) Pohjois-Suomen maaperä. Geologian tutkimuskeskus. Espoo 2005, 164 – 171.

Talvisto Jari 1999. Kinnulan historia.

Virrankoski P. 1997: Pohjanlahden ja Suomenselän kansa – Kahdeksan vuosisataa Keski-Pohjanmaan historiaa. Kokkola.

Arkistolähteet

Peltonen, K 1995. Vimpelin seudun talonpoikaisen kalkinpolton muistomerkkien inventointi- ja dokumentointikertomus.

Wikar, Jakob Johan, 1740, Pohjanmaan kihlakunnan ja Hämeen läänin raja, sarja 1-8.
Hermelin, 1798 Charta över Wasa Höfdingedöme

Web-sivut

- Geologian tutkimuskeskus, kallioperäkartta 1: 1 000 000. <http://www.gtk.fi/geotieto/kartat/kalpe/>
- Museovirasto – Rekisteriportaali:
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>
- MML, avointen aineistojen tiedostopalvelu: <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta> - Laserkeilausaineisto.

KOHDEKUVAUKSET

Kinnula

Historialliset kohteet esitys mj-luokka II

Jääkolun pyykki Rajamerkki	MH-tunnus: 159671
-----------------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	601 Pihtipudas
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7042023, Y 3404543, Z 167	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 13.8.2013, lähde Reiska.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ja kivisten kankaiden ympäröimä rakka-alue, jonka halki virtaa jääjoki. Kivet ovat melko kookkaita (0-5 - > 2 m).
<i>Kohteen kuvaus</i>
Kinnulan, Reisjärven ja Pihtiputaan nykyisellä rajapisteellä on rakka-alueen keskellä 1,2 m korkea pystykivi (leveys 0,6 m ja paksuus 0,3-0,4 m). Kaakkoispuolen yläosassa on hakattu kruunu ja sen päällä risti, korkeus n. 25 cm. Sen alapuolella on selvästi uudempi hakkaus 359. Luoteispuolella viistossa yläpinnalla on hakkaus AD ja alempana 1811.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Vanhon karttojen perusteella Pohjanmaan ja Hämeen raja kulki vielä 1740 n. 15 km län-nempänä (Wikar, 1740, Pohjanmaan kihlakunnan ja Hämeen läänin raja, sarja 1-8), 1798 Vaasan läänin rajapiste oli Jääkolun kohdalla (Hermelin, 1798 Charta över Wasa Höfdin-gedöme). Vaasan läänin rajakivi, joka on todennäköisesti pystytetty kun lääni perustettiin 1762, siltä ajalta lienee kruunuhakkaus. Sen alla oleva nro. 359 on nuorempi, ikä on epäselvä. Hakkaus 1811 viittaa Suomen sodan jälkeisen rajatarkastukseen, ja AD ovat ilmeisesti maanmit-tarin nimikirjaimet.

Lisätietoja**Toimenpiteet****Tarkastukset**

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013
 Tarkastuspvm: 13.8.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz
 Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus: 3 Esitys mj-luokka II

Olotila: 1 Käytössä

**Kohteen
suojelu:** 9 Muu suojeluarvo

Selitys:

Selitys:

**Ympäristön
suojelu:**

99 Muu suojeluarvoa sisältävä alue

Selitys:

Luonnonsuojelu- ja metsätalousalueen rajalla

Yleiskuva idästä, kuvassa T. Schulz

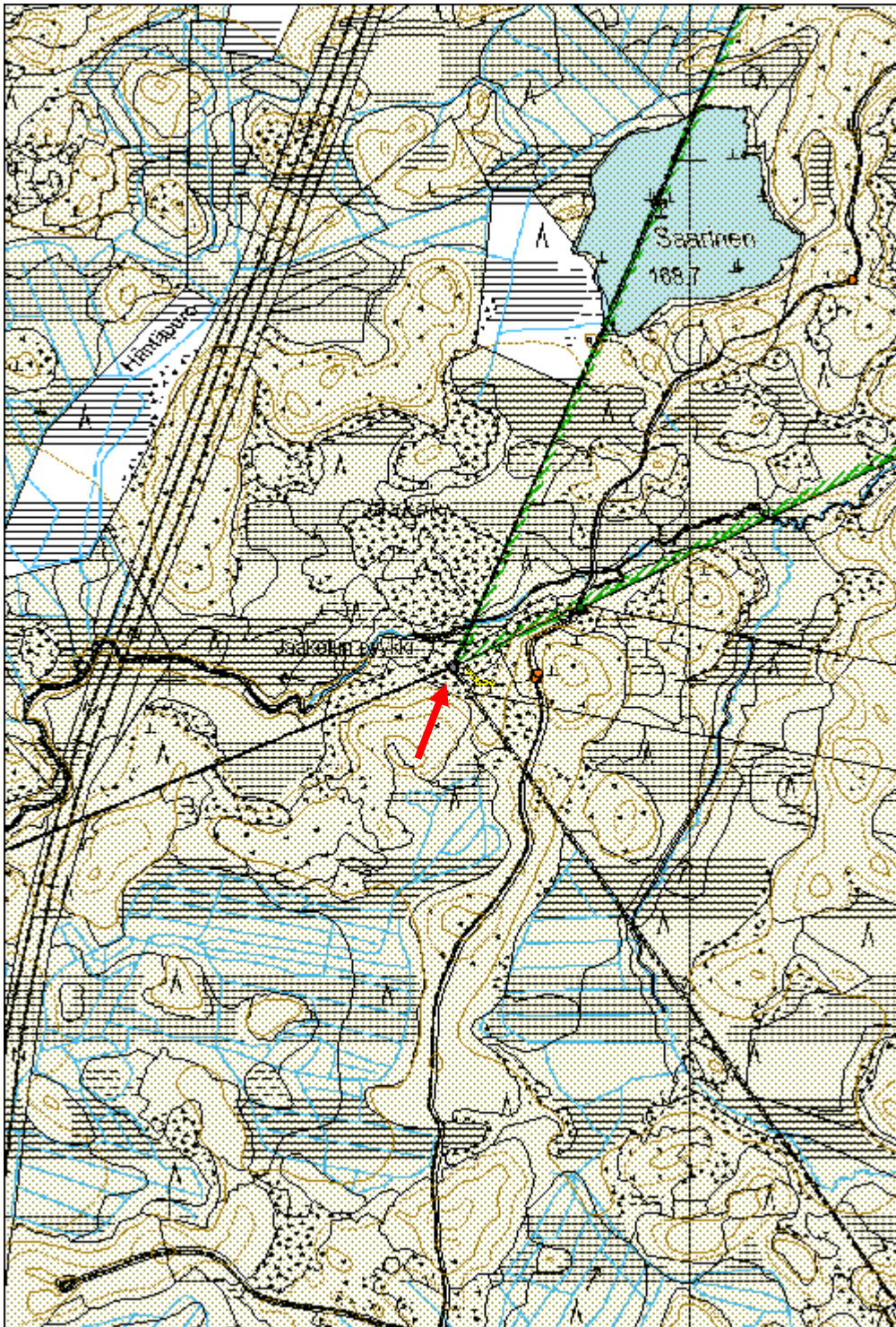
Lähikuva idästä.

Lähikuva lännestä.

Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7042023, Y 3404543, Z 167	Mittakaava:	1:10000

Piispalansaari 1 Tervahauta	MH-tunnus: 159675
------------------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7038244, Y 3404523, Z 168	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 13.8.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä kivinen kuivahko kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Hauta sijaitsee kankaan läntisellä loivalla ylärinteellä, läpimitta valli mukaan lukien 15 m, kuopan läpimitta 8 m ja syvyys 1,1 m, halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 5 m ja syvyys 2,2 m. Vallin päällä kasvaa eri-ikäisiä havupuita, kuoppa on heinän peittämä.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 13.8.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen	9 Muu suojeluarvo

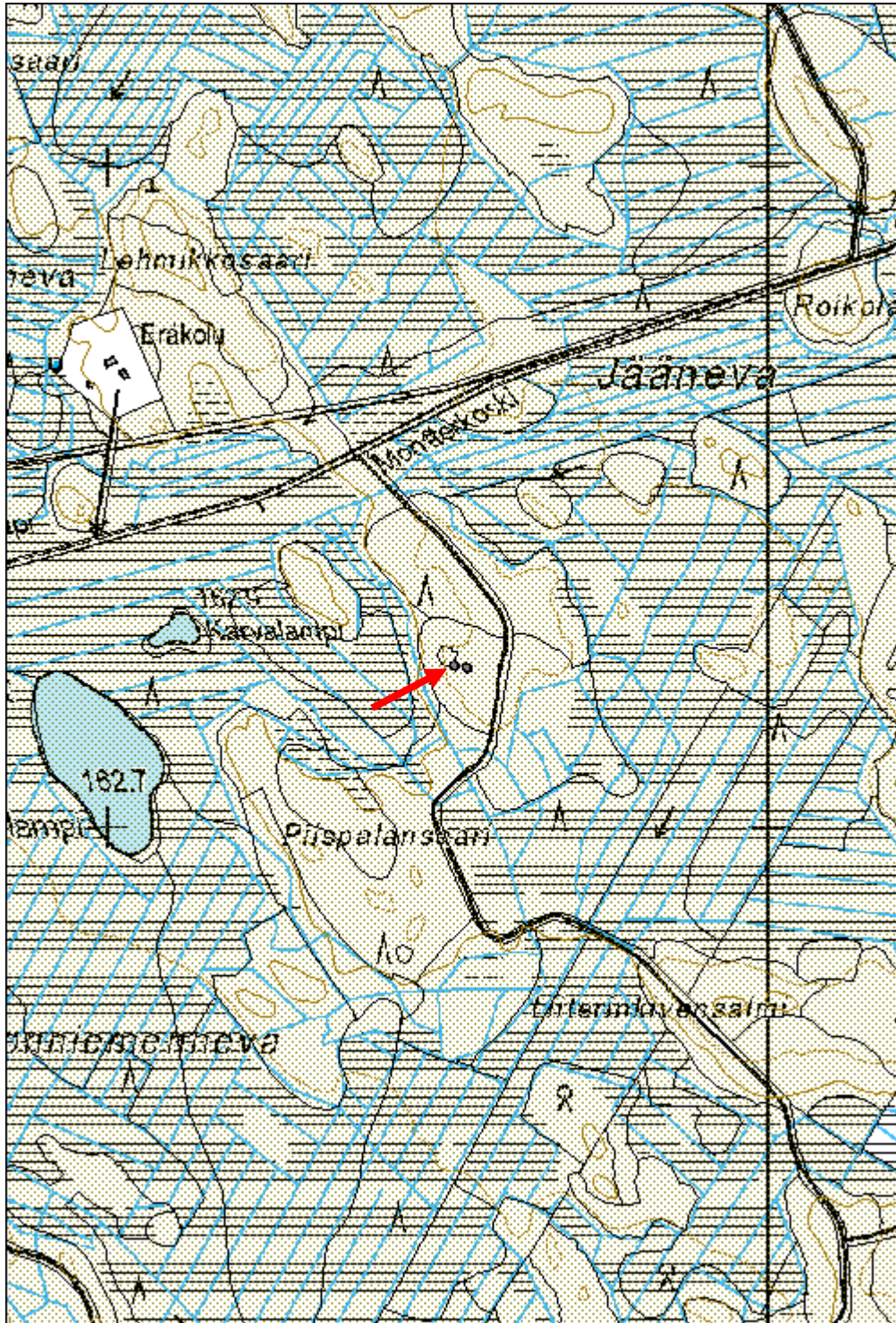

Selitys:	suojelu: Selitys:
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Tervahaudan kuoppa pohjoisesta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7038244, Y 3404523, Z 168	Mittakaava:	1:7841

Piispalansaari 2 Tervapirtti jäännös	MH-tunnus: 159676
---	-----------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7038241, Y 3404542, Z 168	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.8.2013.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä kivinen kuivahko kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Tervahaudasta Piispalansaari 1 (reiska nro. 159675) 20 m itäkaakkoon on kiukaan jäänteet, mitat 2,2 x 2 m, korkeus 0,9 m. Rakenne on aluskasvillisuuden peittämä. Humuksen alta löytyi 5 - 15 cm kokoisia palaneita kiviä ja nokimaata.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervapirtin kiuas
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 13.8.2013   Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

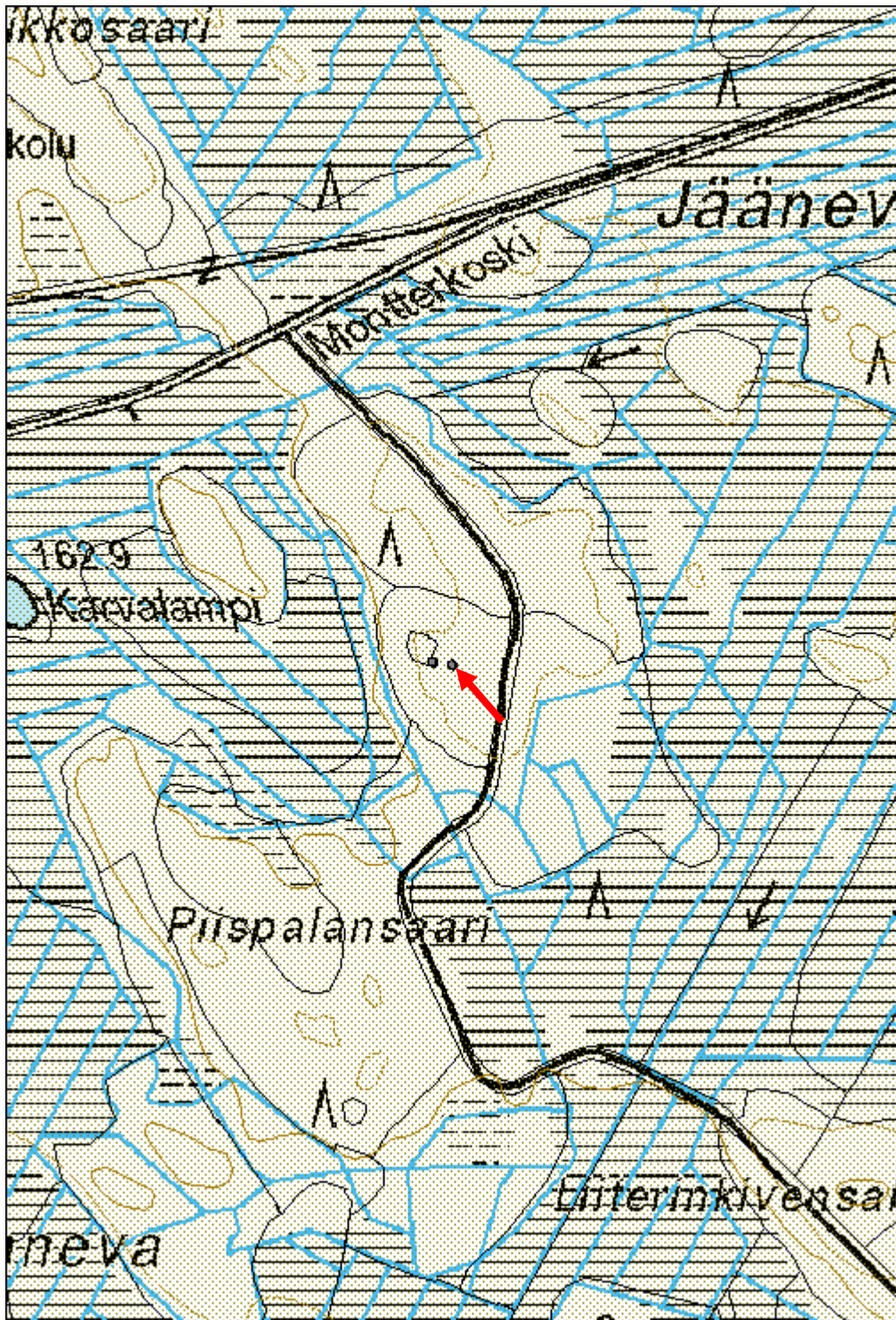
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

Selitys:	Selitys:
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Tervapirtin kiuas idästä.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7038241, Y 3404542, Z 168	Mittakaava:	1:5000

Pinkelinkangas Tervahauta	MH-tunnus: 159677
----------------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7030598, Y 3389471, Z 168	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 16.8.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä laaja tuoreehko kangas Sääksjärven itäpuolella, varttunutta kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Hauta sijaitsee kankaan etelärinteellä, läpimitta valli mukaan lukien 12 m, kuopan läpimitta 6 m ja syvyys 1,1 m, halssi suuntautuu kaakkoon, pituus 3 m ja syvyys 1,8 m. Haudan päällä kasvaa eri-ikäisiä havupuita ja koivuja.
<i>Kohteen raja</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 16.8.2013   Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:	Kunto:	2 Keskinertainen
	Olotila:	2 Ei käytössä

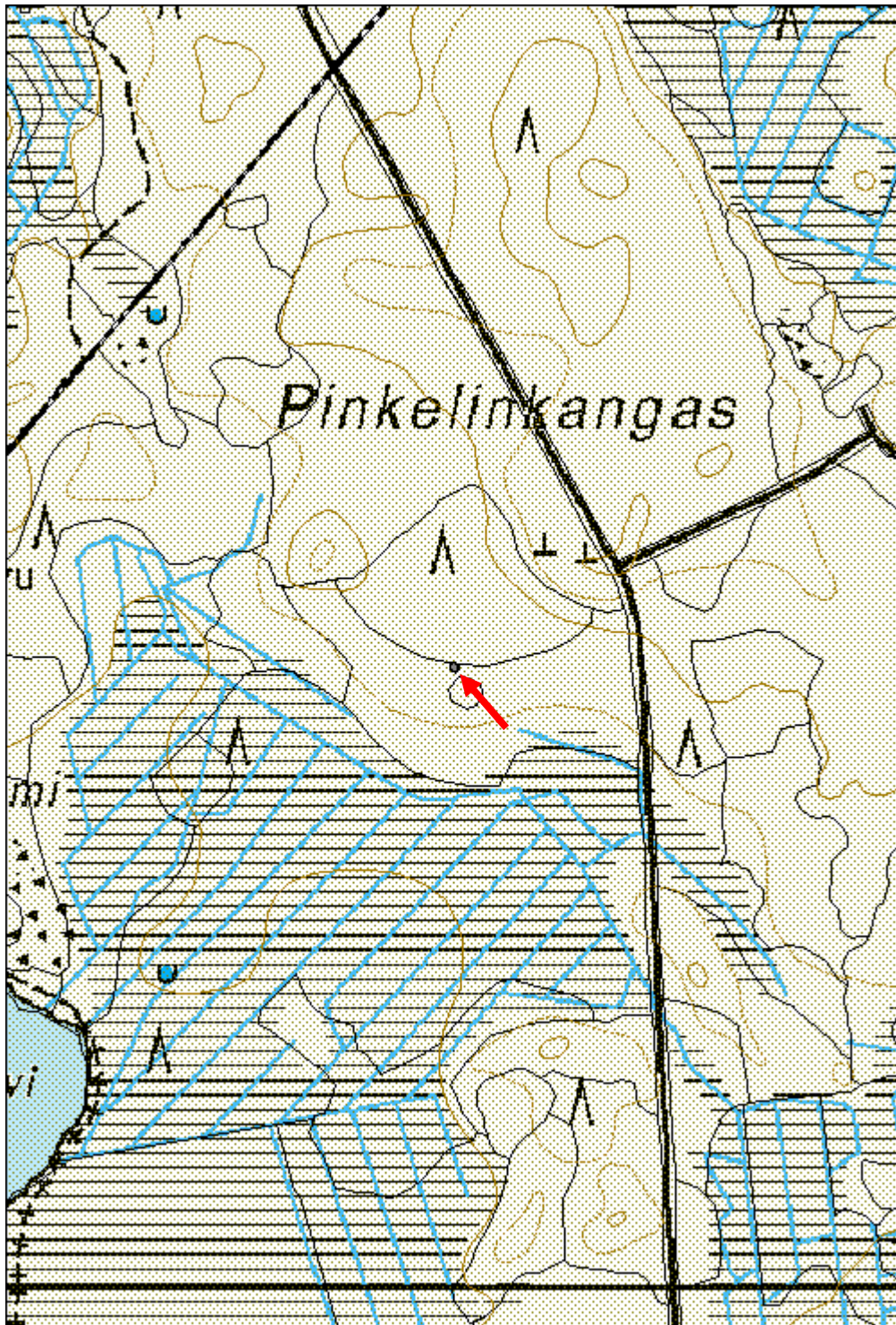
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Yleiskuva luoteesta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7030598, Y 3389471, Z 168	Mittakaava:	1:5000

Historialliset kohteet, Lidar kaukokartoitus

Pyyniemi Tervahauta	MH-tunnus: 159679
----------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava $\geq 1:10000$
Koordinaatit:	X 7029044, Y 3389040, Z 166	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kaukokartoitus, Lidaraineisto Salamajärvi, 17.8.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä matala kivinen kuivahko kangas, nuorta kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Hauta sijaitsee kankaan pohjoislaidalla, läpimitta valli mukaan lukien n.12 m, kuopan läpimitta n. 17 m. Halssi suuntautuu pohjoiskoilliseen, pituus n. 3 m haudan päällä kasvaa nuorta puustoa.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

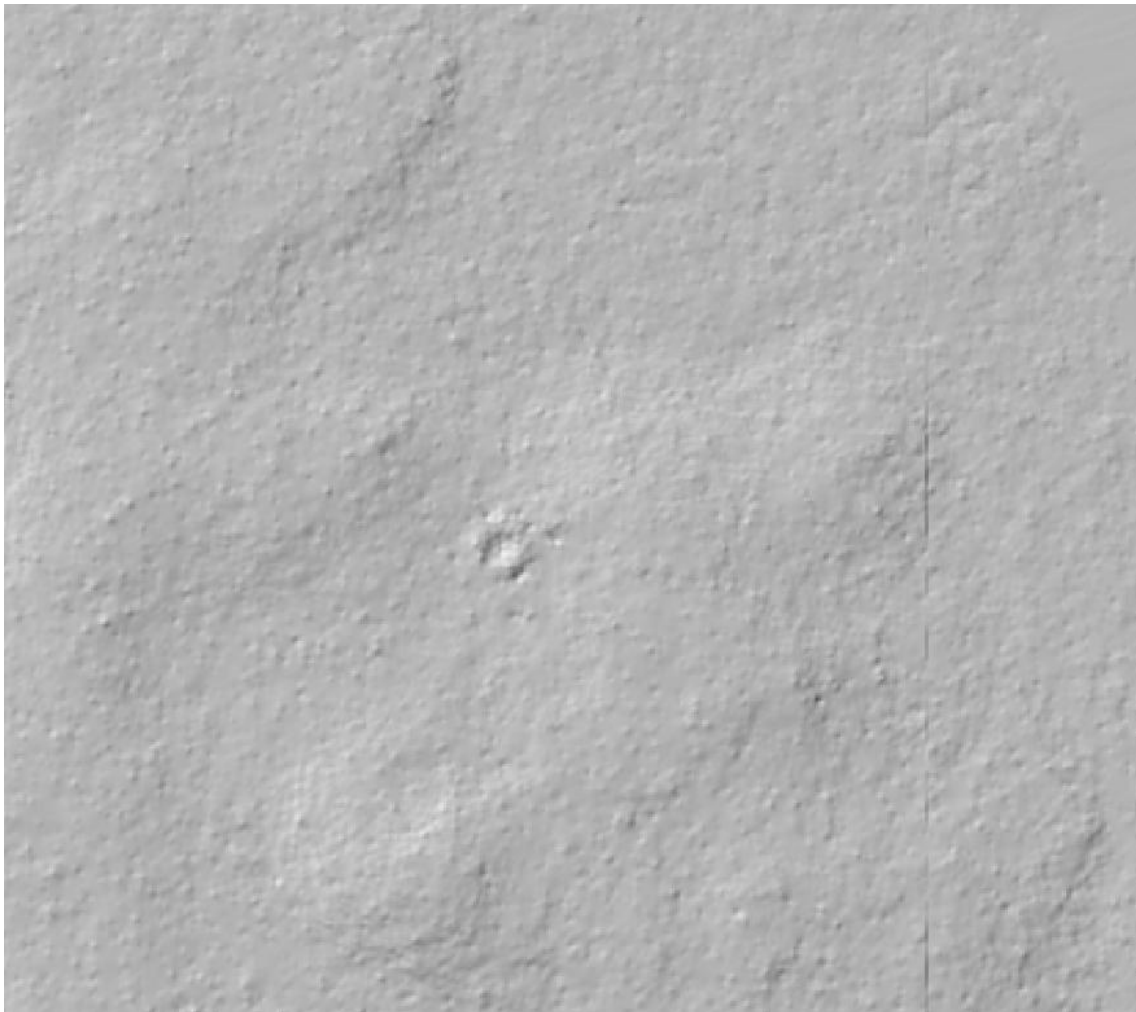
<i>Tarkastukset</i>
Tila: 1 Ehdotettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 17.8.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO Lidar kaukokartoitus

Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 0 Ei määritelty
--------------------------------	-------------------------------

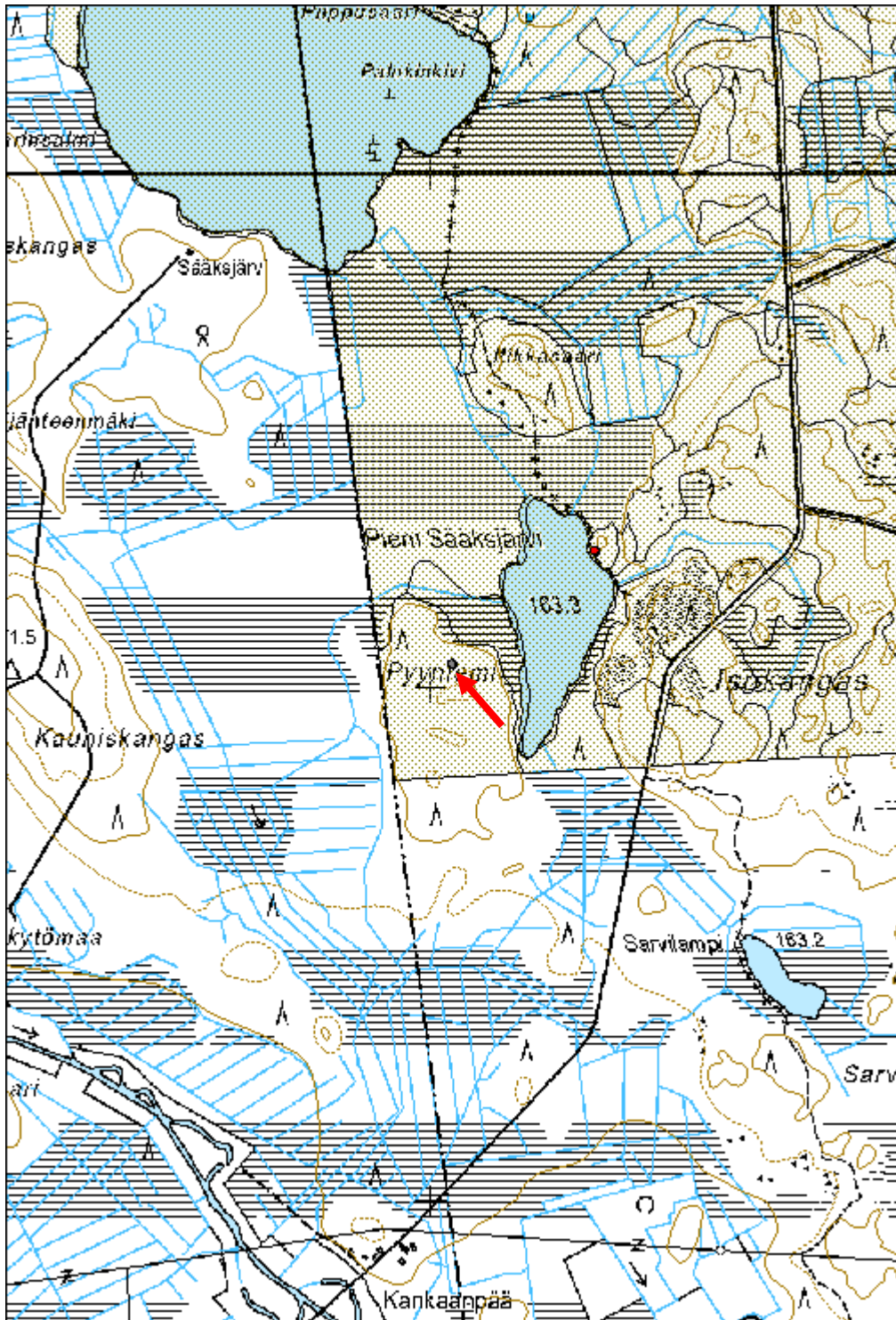
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Lidar vinovalovarjoste.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7029044, Y 3389040, Z 166	Mittakaava:	1:10000

Uuden ajan kulttuuriperintökohteet

Jääkolu Rajamerkki	MH-tunnus: 159672
---------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	601 Pihtipudas
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7041978, Y 3404574, Z 167	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.8.2013.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ja kivisten kankaiden ympäröimä rakka-alue, jonka halki virtaa jääjoki. Kivet ovat melko kookkaita (0-5 - > 2 m).
<i>Kohteen kuvaus</i>
Jääkolun pyykistä (kohde reiska nro. 159671) 55 m kaakkoon on lähellä Kinnulan ja Pihtiputaan raja pyöreä kivilatomus (halkaisija 1,1 m, korkeus 0,3 m), jonka keskellä on 70 cm korkea kiilanmuotoinen pystykivi, leveys 25 cm ja paksuus 10 cm. Jäkäläkasvuston perusteella (kaarrekeltakarve ja keltakarttajäkälä Ø >10 cm) rakenteen ikä on yli 100 vuotta.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Mahdollisesti Isonjaon aikainen tilarajamerkki.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 13.8.2013   Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

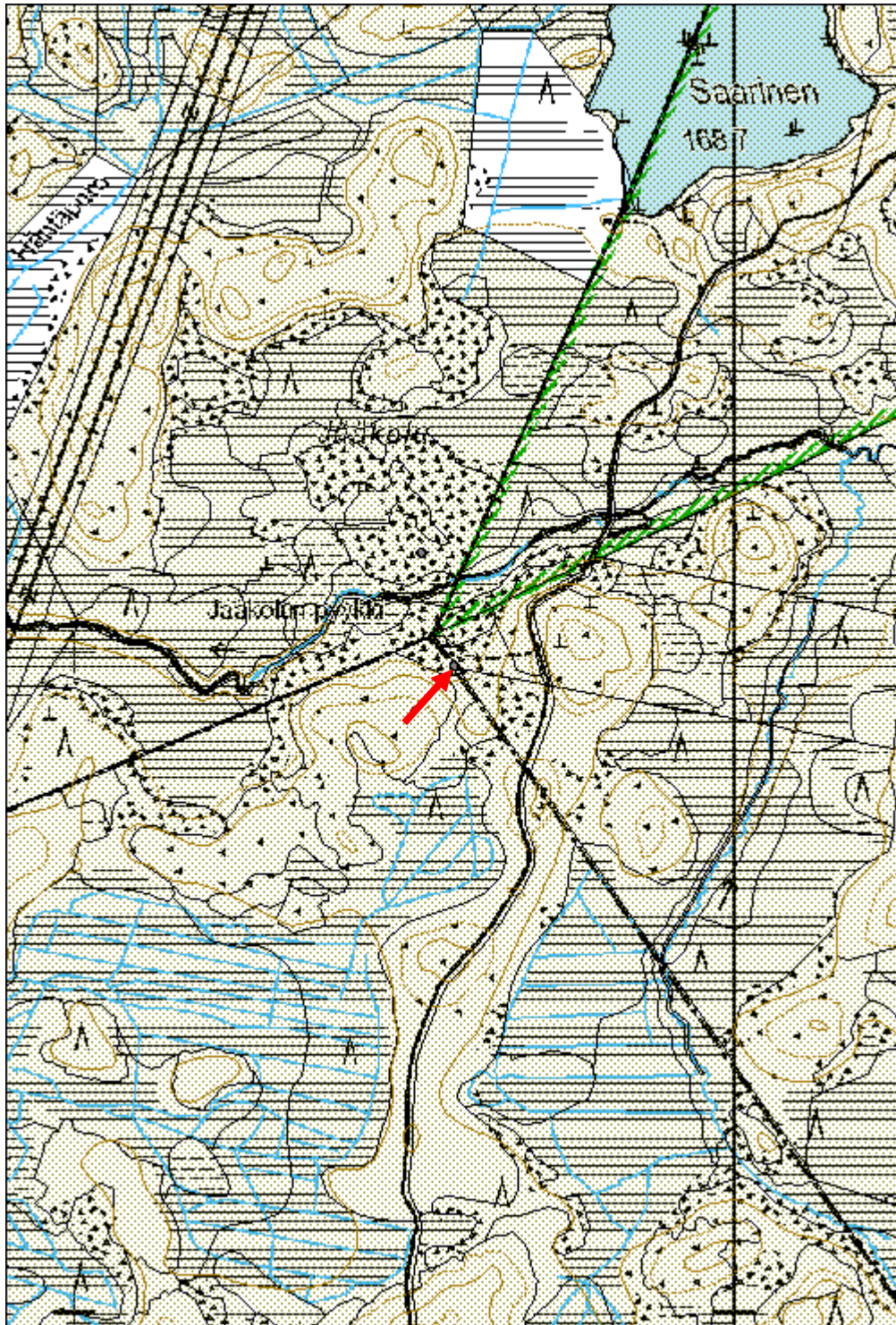
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojaus:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Rajamerkki kuvattu kaakosta.

Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7041978, Y 3404574, Z 167	Mittakaava:	1:7841

Hätäkiivi Tarinakiivi		MH-tunnus: 159673	
Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7040482, Y 3405313, Z 177	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 13.8.2013, se on merkitty peruskartalle.			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Soiden ympäröimä korkea kivinen kangas, suurimmaksi osaksi aukea / taimikkoa, paikoitellen isoja puita.			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Kankaan laella on iso siirtolohkare, pituus 10 m, leveys 6 m ja korkeus n. 7 m; kaakolta katsottuna sen on kolmion muotoinen.			
<i>Kohteen rajaus</i>			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Paikallisen tiedon mukaan vanha maamerkki ja kokoontumispaikka, mihin tapahtumaan nimi Hätäkiivi viittaa, ei selvinnyt.			
<i>Lisätietoja</i>			
<i>Toimenpiteet</i>			
<i>Tarkastukset</i>			
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013			
Tarkastuspvm: 13.8.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz			
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
		Olotila:	2 Ei käytössä

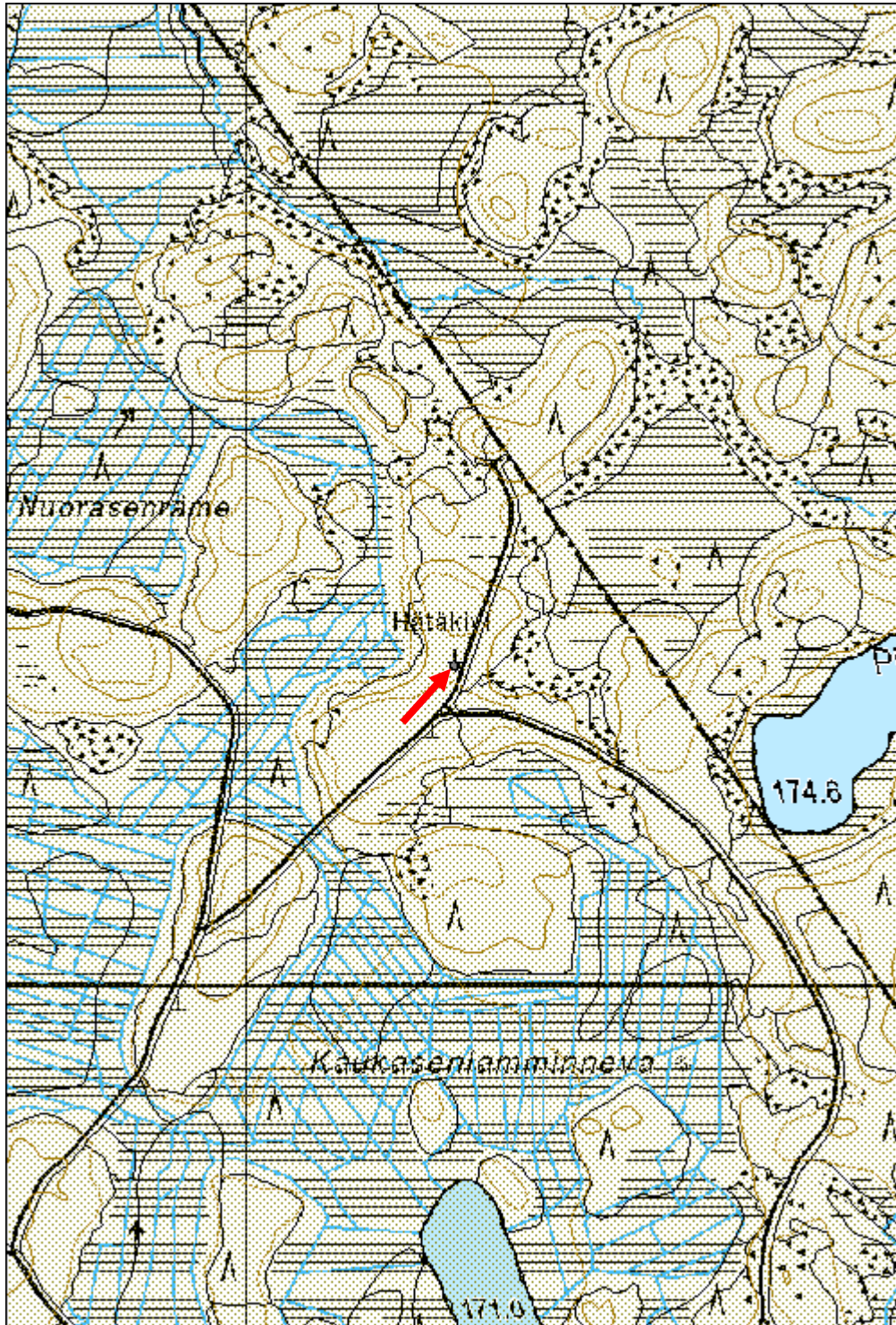
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojelu:	99 Ei suojeluarvoa
Selitys:		Selitys:	
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Hätäkiivi idästä.

Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7040482, Y 3405313, Z 177	Mittakaava:	1:7841

Esansaaret rakennus jäännös	MH-tunnus: 159674
------------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7037347, Y 3407045, Z 182	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 13.8.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä kivinen tuoreehko kangas, uudistuskypsää metsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Kankaan laella loivalla lounaisrinteellä on pienen rakennuksen jäännös, josta on jäljellä neljä melko lahonnutta hirsikertaa. Ulkomitat ovat 3 x 2,5 m, hirret ovat paksuja, Ø 15, 20 cm, lohipyrstösälvos, päät sahattu. Länsinurkassa on pienen kiukaan jäänteet, mitat 0,8 x 0,8 m ja korkeus 0,5 m. Kiuas on sortuneiden hirsien ja sammalen peitossa. Sen vastapäätä kaakkoisseinässä on havaittavissa kapea oviaukko.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Rakennus jäännös muistuttaa niittysaunaa tai tervapirttiä, se sijaitsee kuitenkin melko kaukana nevesta, ja alueella ei ole tervahautaa; sen käyttötarkoitus on siksi epäselvä. Kyseessä saattaa olla kaski- tai karjamaja)
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 13.8.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

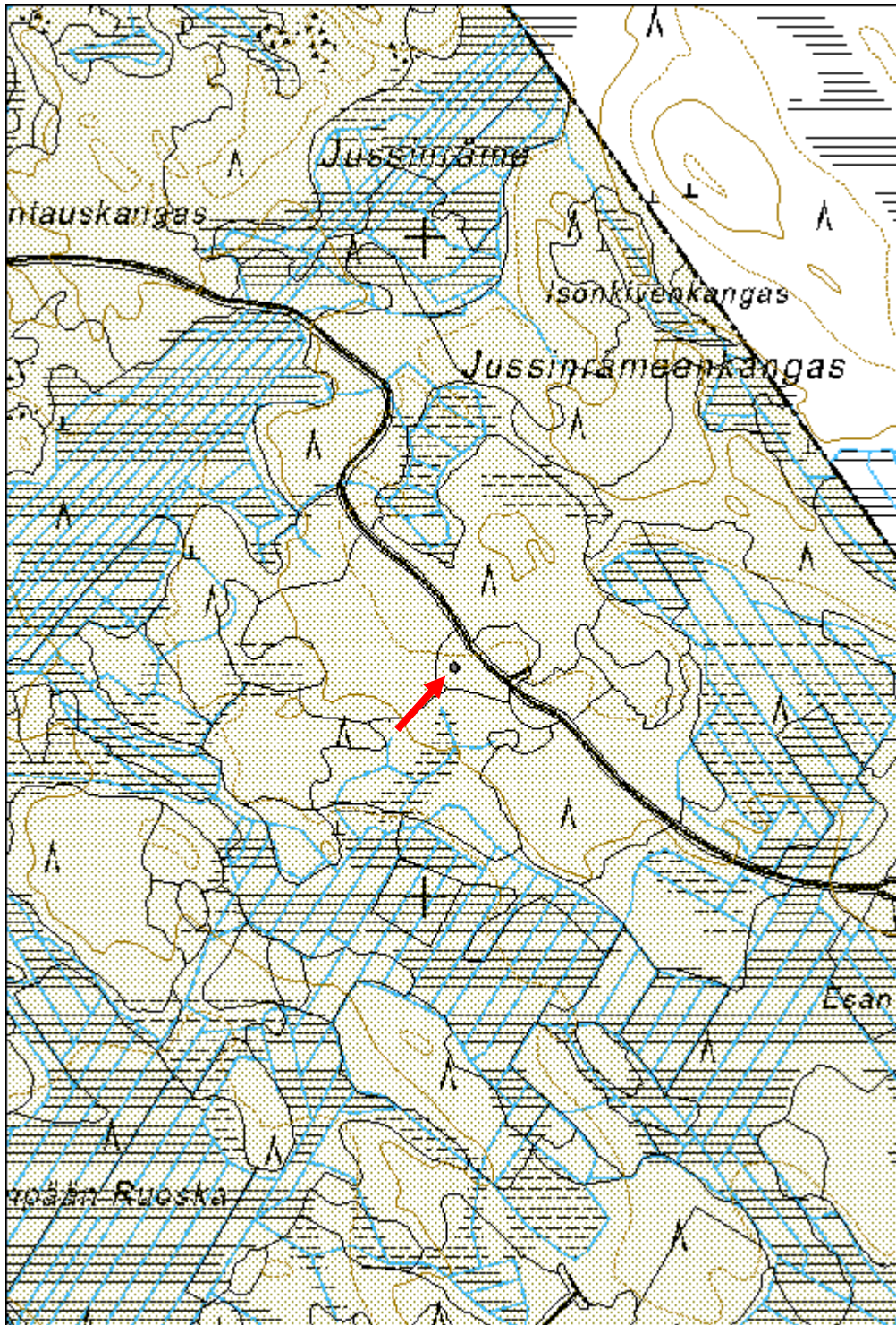
Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 3 Huono
--------------------------------	-----------------------

Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Yleiskuva koillisesta

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7037347, Y 3407045, Z 182	Mittakaava:	1:7841

Hevoskangas Kämpä jäännös		MH-tunnus: 159678	
Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	256 Kinnula
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7032738, Y 3394146, Z 163	Löydöt:	
Taustatiedot			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 16.8.2013, kohde on merkitty vanhaan metsätalouskarttaan.			
Ympäristön kuvaus			
Mosaiikkimaisema, jossa vuorotellevat kivisiä kankaita ja rämeitä; tuore kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.			
Kohteen kuvaus			
Kohde sijaitsee notkelmassa kahden kankaan välissä aivan metsäautotien kaakkoispuolella. Paikalla on rakennuksen maaperustus, ulkomitat > 6 x 4 m, osa rakenteesta on jäänyt tienojan (ja ehkä tien) alle. Perustus on kokonaan aluskasvillisuuden peitossa. Kairauksessa löytyi jäänteitä maastuneista hirsistä.			
Kohteen rajausta			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
Tulkinta			
Savottakämpä jäännös			
Lisätietoja			
Toimenpiteet			
Tarkastukset			
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013			
Tarkastuspvm: 16.8.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz			
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä

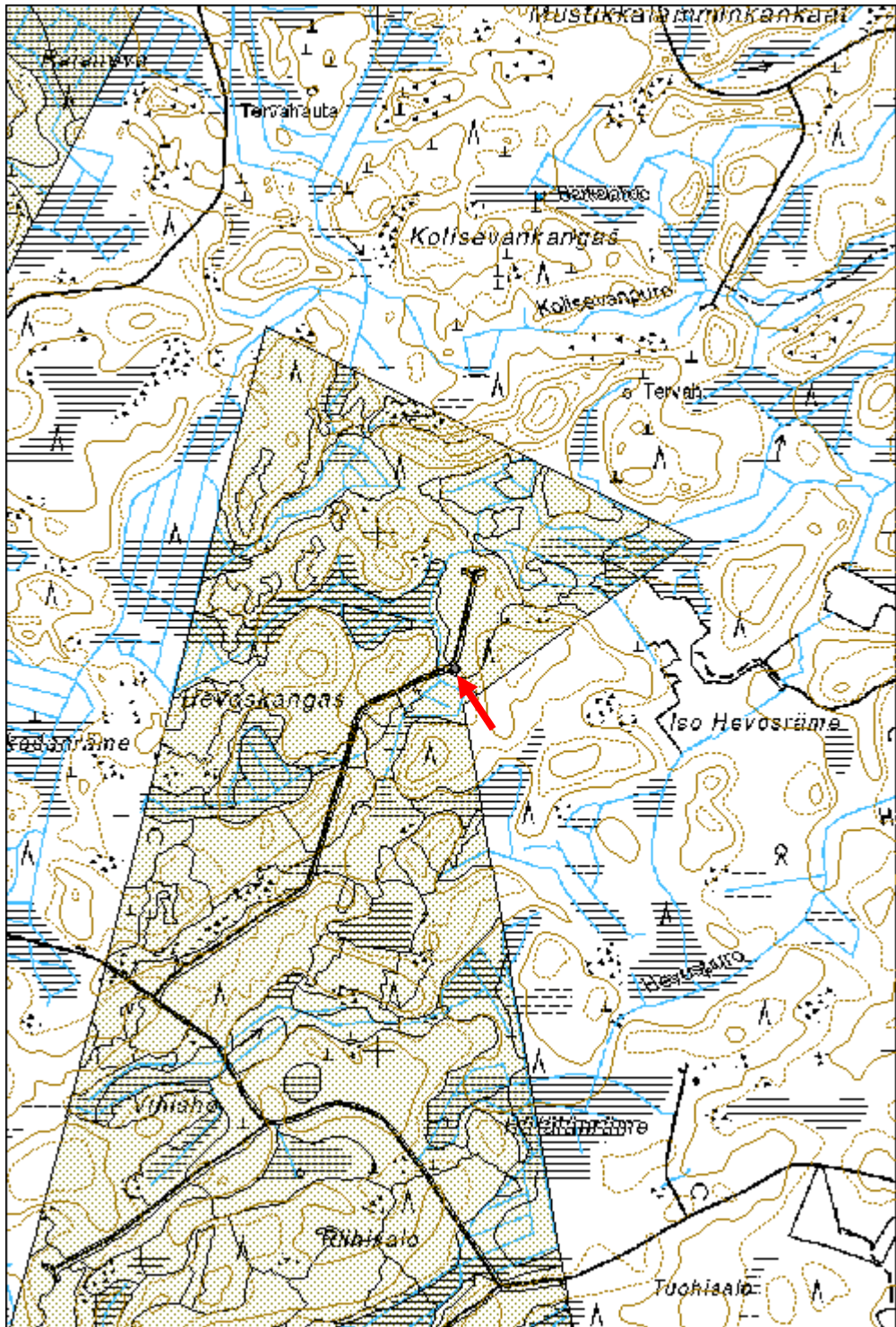
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Yleiskuva kaakosta.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7032738, Y 3394146, Z 163	Mittakaava:	1:10000

Alajärvi

Historialliset kohteet, esitys mj-luokka II

Soidinräme Miilu		MH-tunnus: 161136	
Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	9		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7006876, Y 3357841, Z 155	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 11.9.2013, se on merkitty peruskartalle tervahautana.			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Hiekkainen tasanne laajan harjujakson lounaispuolella, ympäristö on soistunut tasanteen lounaispuolella on puro. Tuoreehko kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Tasanteen länsiosassa on 9 miilua noin 0,65 hehtaarin alueella. Miilujen pohja kokoa 0,6 – 0,9 m ympäristöstään, pohjan ympärillä on joko oja tai pitkulaisia kuoppia säännöllisiin väleihin. Miilu 1 ja 7 kairattiin, humuksen alla on 10-20 cm vahvaa hiili-/nokikerros. 1: halkaisija 12 m, korkeus 0,9 m, ympärillä oja, leveys n. 1 m ja syvyys 0,4 m. 2: halkaisija 10 m, korkeus 0,7 m, ympärillä kuoppia, mitat n. 2,5 x 0,8 m ja syvyys 0,4 m. 3: halkaisija 12 m, korkeus 0,8 m, ympärillä kuoppia, mitat n. 2,5 x 0,6 m ja syvyys 0,6 m. 4: halkaisija 11 m, korkeus 0,8 m, ympärillä kuoppia, mitat n. 2,2 x 0,7 m ja syvyys 0,5 m. 5: halkaisija 12 m, korkeus 0,9 m, ympärillä oja, leveys n. 0,8 m ja syvyys 0,5 m. 6: halkaisija 12 m, korkeus 0,7 m, ympärillä oja, leveys n. 0,8 m ja syvyys 0,4 m. 7: halkaisija 11 m, korkeus 0,7 m, ympärillä kuoppia, mitat n. 1,8 x 0,7 m ja syvyys 0,5 m. 8: halkaisija 11 m, korkeus 0,6 m, ympärillä oja, leveys n. 1 m ja syvyys 0,7 m. 9: halkaisija 12 m, korkeus 0,9 m, ympärillä kuoppia, mitat n. 2 x 0,7 m ja syvyys 0,6 m. Miilujen päälle kasvaa eri-tyyppistä puustoa, vanhimmat männyt ovat arvioltaan > 70 vuotta			
<i>Kohteen rajaus</i>			
Kohde rajautuu aluemaisesti näkyvien rakenteiden mukaisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Hiilimiiluja; miilutyyppejä oli käytössä pääosin 1600 – 1800- luvuilla.			
<i>Lisätietoja</i>			

Toimenpiteet**Tarkastukset**

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013
 Tarkastuspvm: 11.9.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz
 Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus: 3 Esitys mj-luokka II

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojelu:** 9 Muu suojeluarvo

Selitys:

Selitys:

**Ympäristön
suojelu:**

0 Ei määritelty

Selitys:

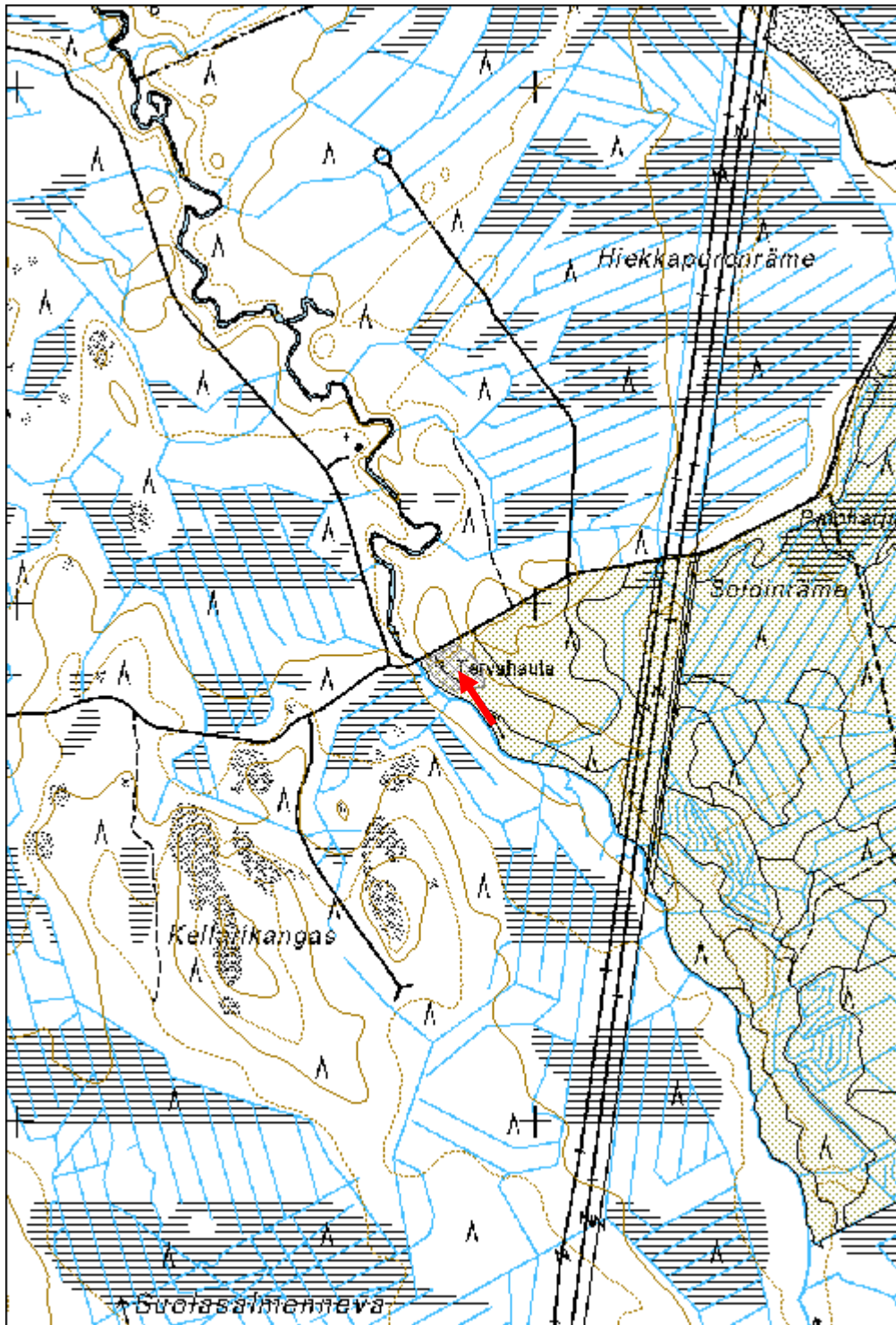
Miilu 1 kaakosta.

Miilu 7 lännestä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7006876, Y 3357841, Z 155	Mittakaava:	1:10000

Puukkoharju 1 Tervahauta	MH-tunnus: 161137
---------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7006239, Y 3363851, Z 178	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 11.9.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä kivinen tuoreehko kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Hauta sijaitsee kankaan itäisellä loivalla ylärinteellä Tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 16 m, sisempi valli mukaan lukien 12 m, kuopan läpimitta 9 m ja syvyys 1,1 m, halssi on kivistä rakennettu, se suuntautuu koilliseen, pituus 6 m ja syvyys 2,2 m. Vallin päällä kasvaa isoja koivuja.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 11.9.2013   Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 2 Keskinertainen
	Olotila: 2 Ei käytössä

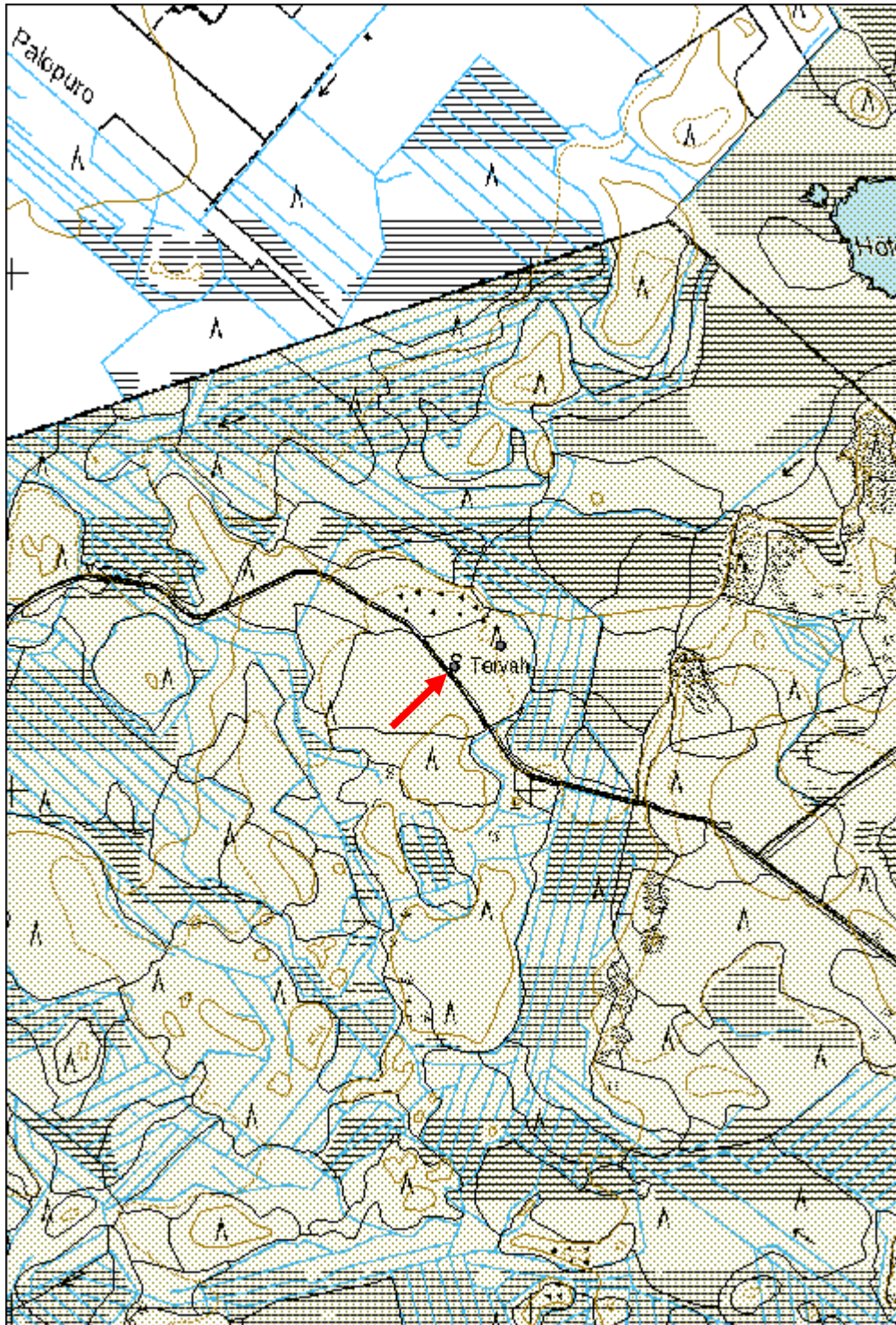
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Tervahaudan halssi lännestä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7006239, Y 3363851, Z 178	Mittakaava:	1:10000

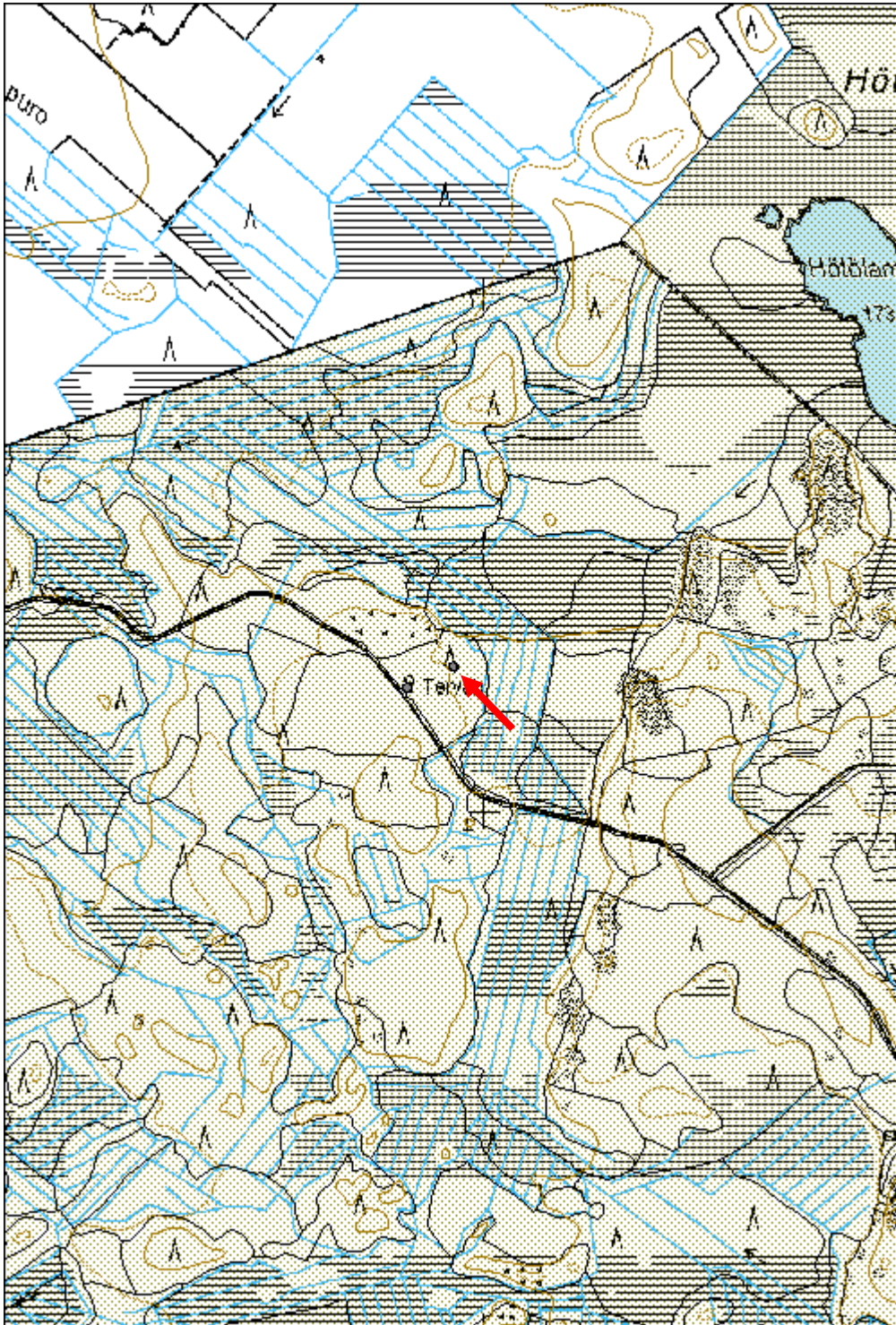
Puukkoharju 2 Tervahauta		MH-tunnus: 161140	
Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7006280, Y 3363940, Z 177	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 11.9.2013, lähde Sutigis.			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Soiden ympäröimä kuivahko kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Hauta sijaitsee kankaan itäisellä alarinteellä. Tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 21 m, sisempi valli mukaan lukien 16 m, kuopan läpimitta 11 m ja syvyys 0,9 m, halssi suuntautuu itään, pituus 3 m ja syvyys 1,8 m. Vallin päällä kasvaa isoja mäntyjä ja koivuja.			
<i>Kohteen rajaus</i>			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Tervahauta			
<i>Lisätietoja</i>			
<i>Toimenpiteet</i>			
<i>Tarkastukset</i>			
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013			
Tarkastuspvm: 11.9.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz			
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
		Olotila:	2 Ei käytössä

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Yleiskuva luoteesta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7006280, Y 3363940, Z 177	Mittakaava:	1:10000

Ahvenlamminkangas Tervahauta	MH-tunnus: 161142
-------------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7002385, Y 3365145, Z 185	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 11.9.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä kivinen tuoreehko kangas Ahvenlammien itäpuolella, nuorta tiheää kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Hauta sijaitsee kankaan kaakkoislaidalla suon reunalla. Tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 23 m, sisempi valli mukaan lukien 17 m, kuopan läpimitta 11 m ja syvyys 1,1 m, halssi suuntautuu kaakkoon, pituus 4 m ja syvyys 1,9 m. Haudan päällä kasvaa nuoria mäntyjä, kuopassa heinää.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

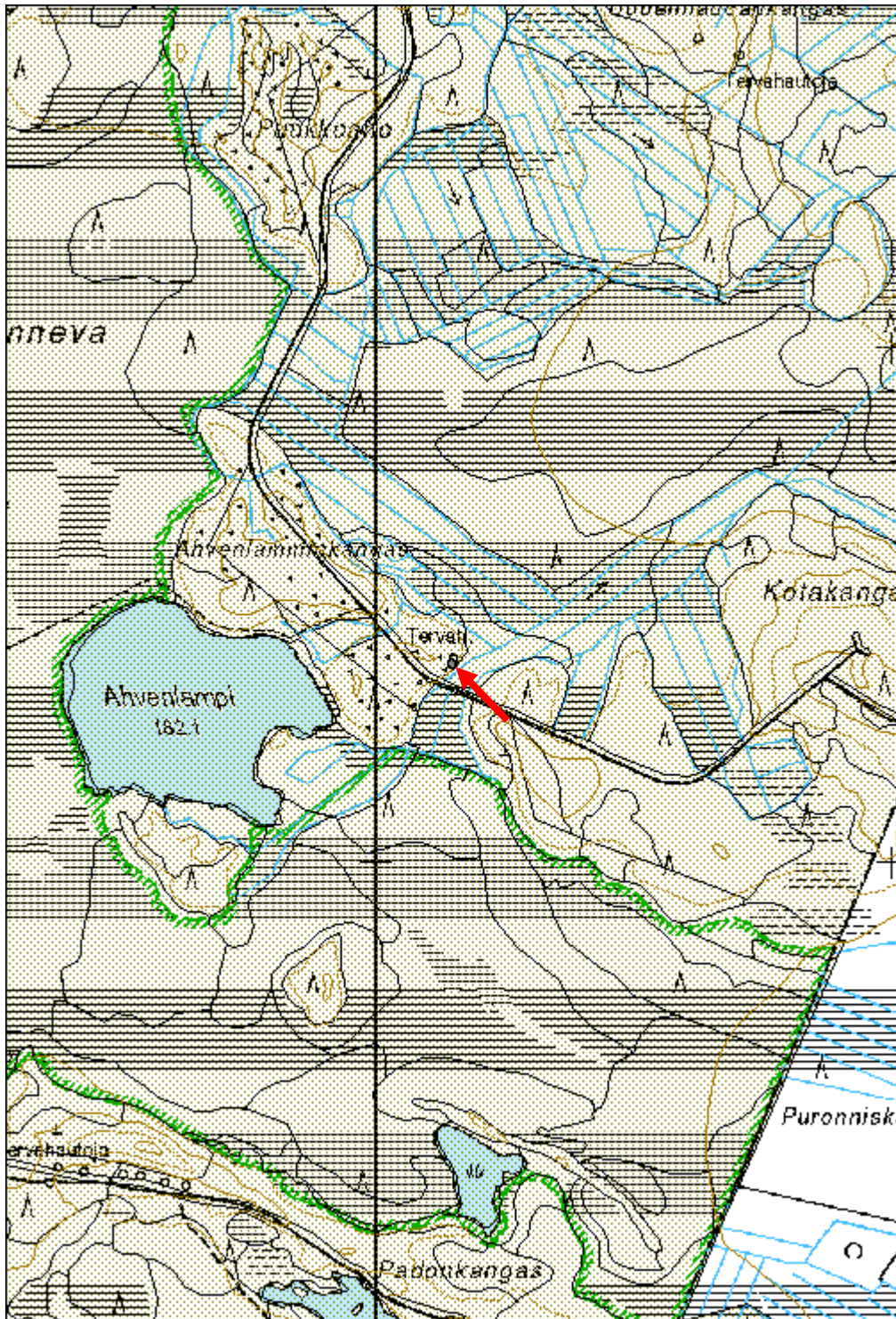
<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 11.9.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Tervahaudan kuoppa kaakosta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7002385, Y 3365145, Z 185	Mittakaava:	1:10000

Juoleikkokangas Tervahauta	MH-tunnus: 161145
-----------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7001682, Y 3360683, Z 171	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 11.9.2013, lähde Sutigis.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soiden ympäröimä kaakko-luode - suuntainen soraharjanne, kuivahko kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Hauta sijaitsee kankaan itäosassa pienellä kumpareella. Tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 24 m, sisempi valli mukaan lukien 20 m, kuopan läpimitta 14 m ja syvyys 1,1 m, halssi suuntautuu koilliseen, pituus 8 m ja syvyys 1,9 m. Haudan päällä kasvaa isoja mäntyjä.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2013 Tarkastuspvm: 11.9.2013   Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

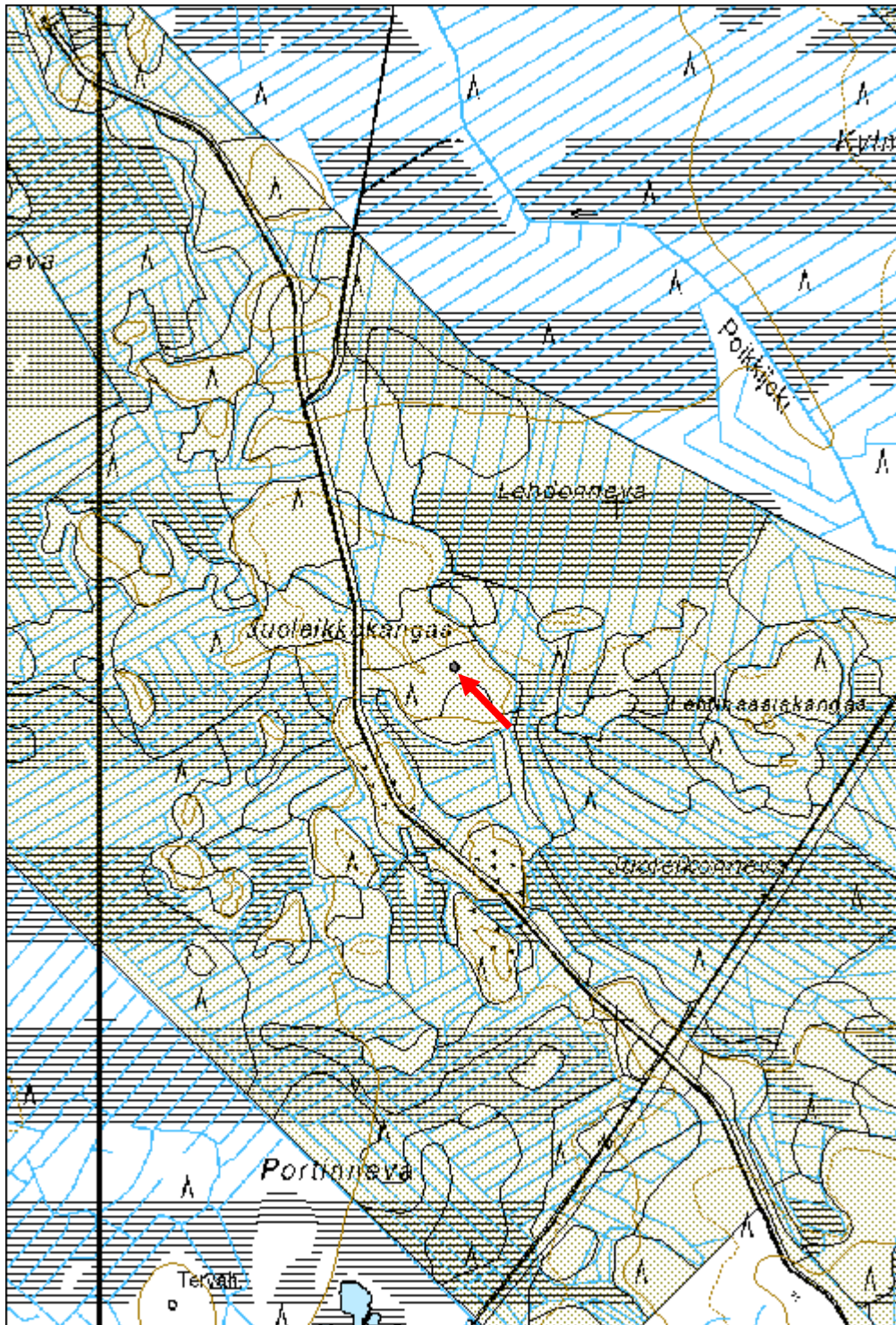
Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 1 Hyvä
--------------------------------	----------------------

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	
Selitys:			

Yleiskuva luoteesta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7001682, Y 3360683, Z 171	Mittakaava:	1:10000

Porasharju Tervahauta		MH-tunnus: 161148	
Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7007401, Y 3359424, Z 170	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 11.9.2013, lähde Sutigis.			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Laaja eteläkaakko-pohjoisluode suuntainen harjujakso, kuiva kangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Hauta sijaitsee harjun pohjoislaidalla tasanteella, läpimitta valli mukaan lukien 19 m, kuopan läpimitta 10 m ja syvyys 0,6 m, halssi suuntautuu koilliseen, pituus 3 m ja syvyys 2,1 m. Haudan päällä kasvaa nuoria havupuita.			
<i>Kohteen rajausta</i>			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Tervahauta			
<i>Lisätietoja</i>			
<i>Toimenpiteet</i>			
<i>Tarkastukset</i>			
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2013			
Tarkastuspv: 11.9.2013 Tarkastaja: H.-P. Schulz			
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
		Olotila:	2 Ei käytössä

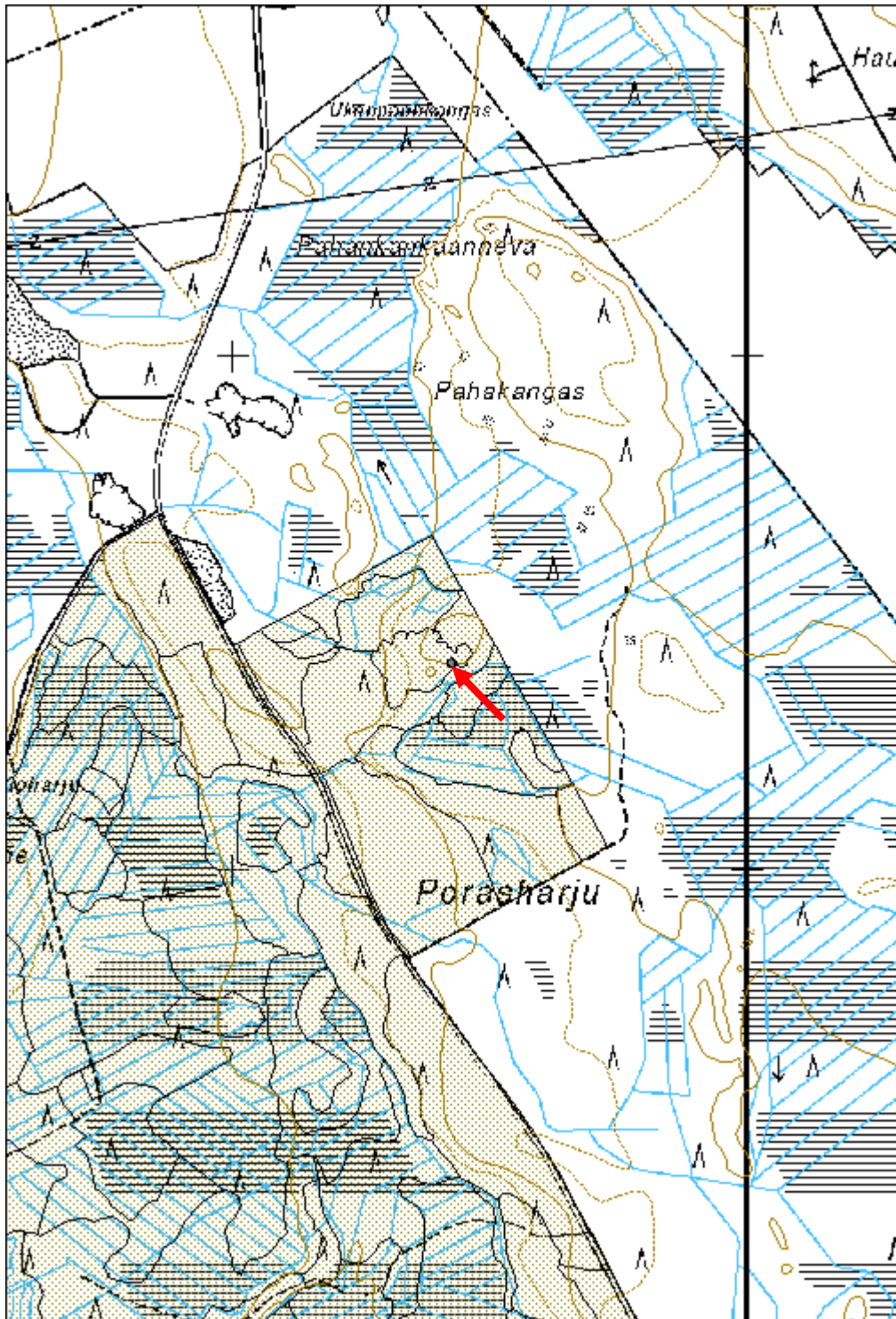
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Yleiskuva kaakosta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7007401, Y 3359424, Z 170	Mittakaava:	1:10000

Juoperi Kalkinpolttouuni	MH-tunnus: 161155
---------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7006766, Y 3351462, Z 140	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 12.9.2013. Uunista on perimätietoa, mutta tarkkaa sijaintia ei ollut tiedossa. Muinaisjäännösrekisterissä kohde on merkitty löytöpaikasta 90 m länteen keskelle sorakuoppaa (kohde 1000001802 (K. Peltonen, Vesterbackan inventointi 1995), peruskartassa löytöpaikan kohdalla on tervahauta-merkintä.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Etelä-pohjois- suuntainen soraharjanne, jossa on laajoja kallioalueita, kuiva kangas, nuorta kasvatusmetsikköä, taimikkoa; länsipuolella on laaja sorakuoppa.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Uuni sijaitsee harjanteen itälaidalla lähellä rämettä noin 5 m sorakuopan reunasta itään. Ulkomitat ovat n. 8 x 7 m, sisämitat 4 x 4 m ja korkeus n. 2 m. Se on rakennettu isoista laakakivistä, joukossa jokunen pyöreä luonnonkivi, seinien paksuus on n. 1,5 m. Aukko sijaitsee itään päin; länsiseinämä on melkein kokonaan sortunut, parhaiten säilynyt ovat etelä- ja pohjoisseinämät. Suuaukolla on vielä kasa poltettua kalkkikiveä. Rakenne on sammalen peitossa.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Kalkinpolttouuni
<i>Lisätietoja</i>
<i>Toimenpiteet</i>
<i>Tarkastukset</i>

Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2013
Tarkastuspvm: 12.9.2013	Tarkastaja: H.-P. Schulz	
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi		

Viranomais- rekisterinro:	1000001802	Kunto:	3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojaus:	2 Muinaisjäännösrekisteri II
		Selitys:	

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Uunin suuaukko ja keskiosa idästä.

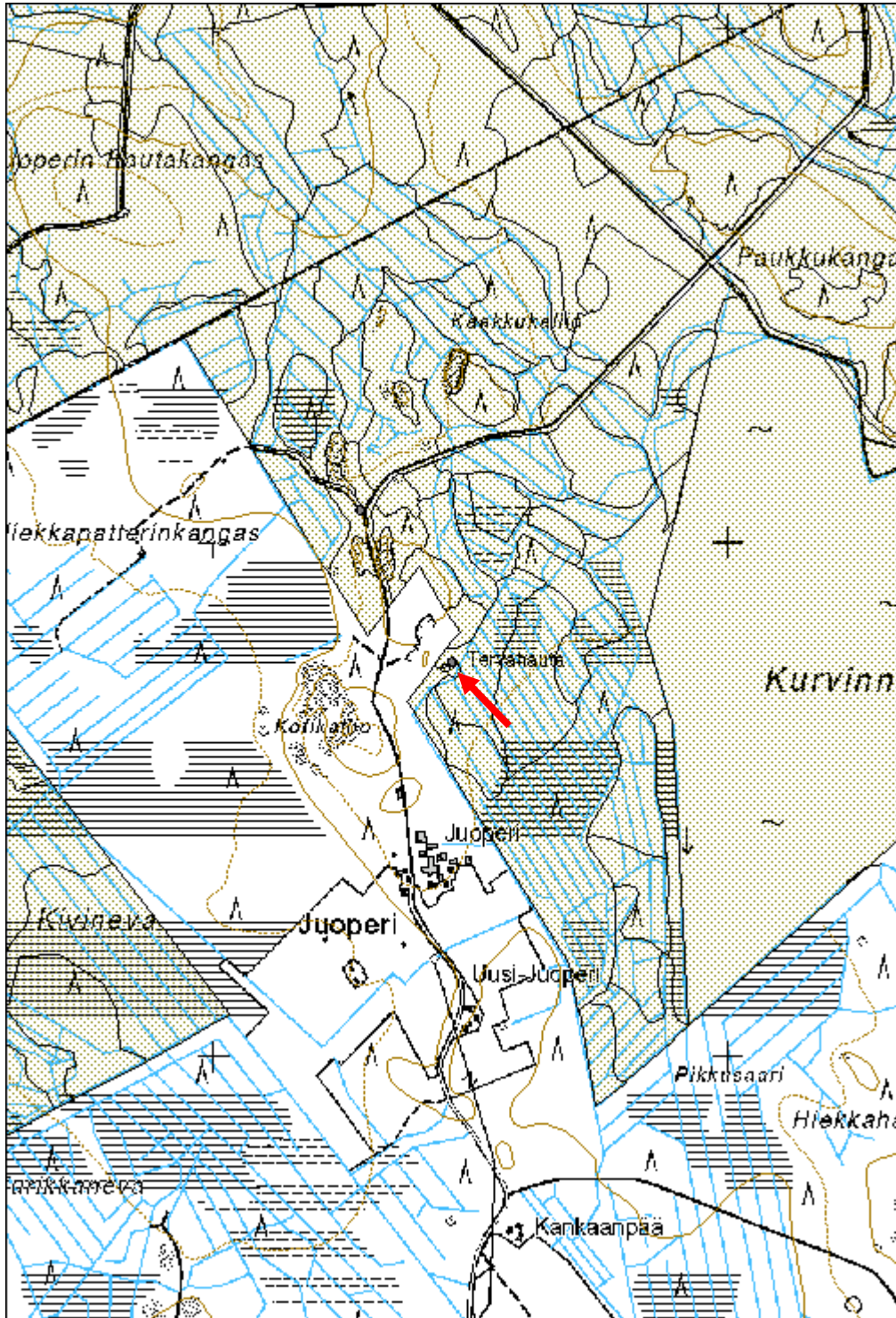
Uunin keskiosa ylhäältä lounaasta

Kasa poltettuja kalkkikiviä uunin suuaukossa.

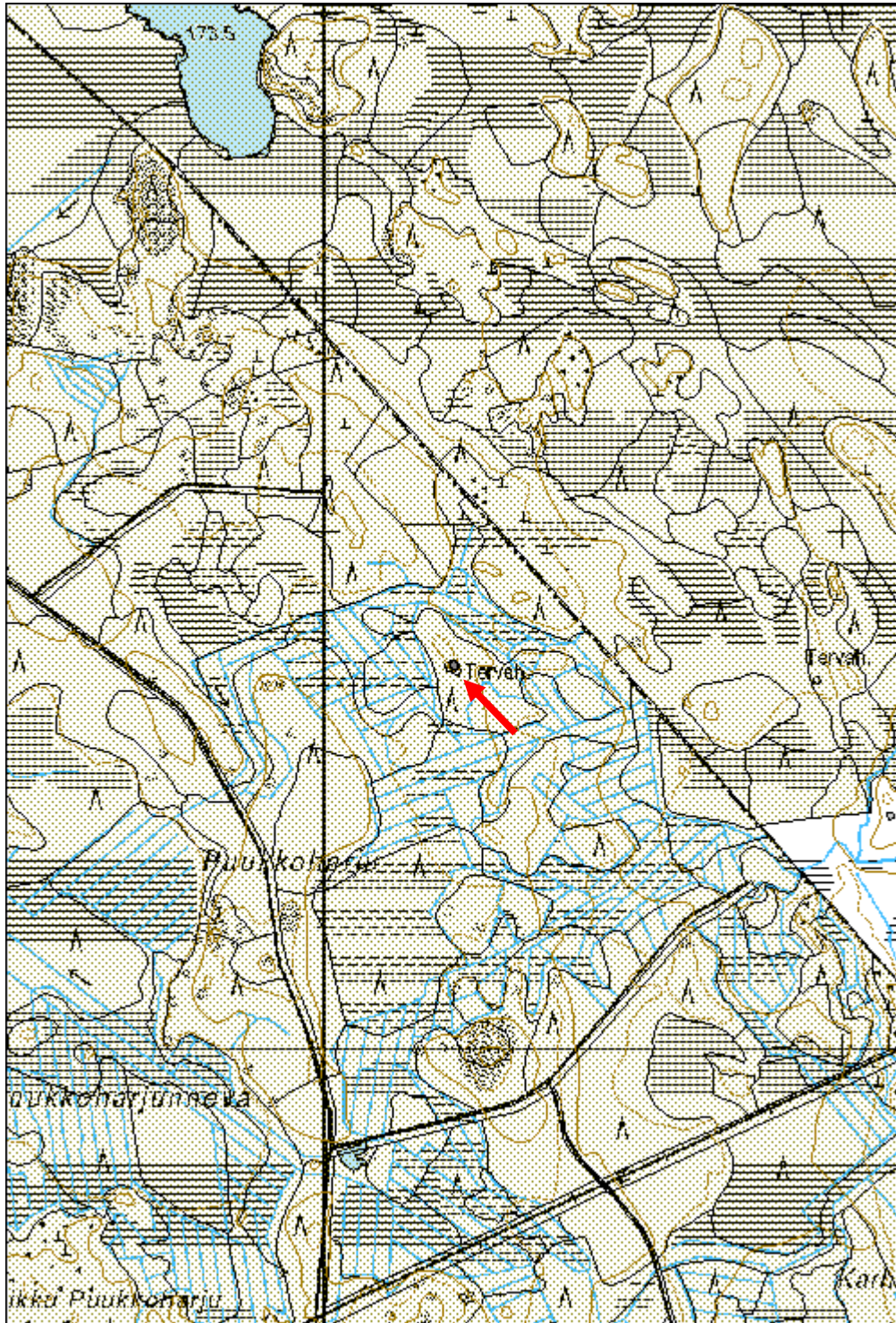
Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7006766, Y 3351462, Z 140	Mittakaava:	1:10000

Puukkoharju 3 Tervahauta		MH-tunnus: 161157	
Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta:	5 Alajärvi
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7005741, Y 3365249, Z 182	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 12.9.2013, lähde Sutigis, kohde on merkitty peruskartalle.			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Katala kuivahko soiden ympäröimä kangas, nuorta kasvatusmetsikköä			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Hauta sijaitsee kankaan luoteisosassa, läpimitta valli mukaan lukien 21 m, kuopan läpimitta 15 m ja syvyys 0,9 m. Halssi suuntautuu kaakkoon, pituus 5 m ja syvyys 1,8 m. Vallin päällä kasvaa isoja lehti- ja havupuita.			
<i>Kohteen rajaus</i>			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Tervahauta			
<i>Tarkastukset</i>			
Tila: 3 Toteutettu		Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2013
Tarkastuspv: 12.9.2013		Tarkastaja: H.-P. Schulz	
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojele:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojele:	0 Ei määritelty		

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7005741, Y 3365249, Z 182	Mittakaava:	1:10000

Uuden ajan kulttuuriperintökohteet

Kaakkukallio Merkkipuu		MH-tunnus: 161154
Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Haltija: 121 Metsätalous Länsi-Suomi
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä: 121 Metsätalous Länsi-Suomi
Rakentamisvuosi:		Kunta: 5 Alajärvi
Lukumäärä:	1	
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu: 4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7007061, Y 3351284, Z 137	Löydöt:
<i>Taustatiedot</i>		
Kohde löytyi inventoinnissa 12.9.2013.		
<i>Ympäristön kuvaus</i>		
Etelä-pohjois- suuntainen soraharjanne, jossa on laajoja kallioalueita, kuiva kangas, aukea.		
<i>Kohteen kuvaus</i>		
Harjanteen pohjoisosassa kahden vanhan polun risteyksessä on vanha n. 45 cm paksu mänty, johon on tehty 1,5 m korkeudella pilkka (mitat 25 x 5 cm). Pilkkaan on veistetty rombinmuotoinen kuvio, korkeus 7 cm. Mänty on kasvanut pilkan tekemisen jälkeen vielä 6 cm.		
<i>Kohteen rajaus</i>		
Kohde rajautuu pistemäisesti.		
<i>Tulkinta</i>		
Merkkipuu		
<i>Lisätietoja</i>		
<i>Toimenpiteet</i>		
<i>Tarkastukset</i>		
Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2013
Tarkastuspv: 12.9.2013	Tarkastaja: H.-P. Schulz	
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi		

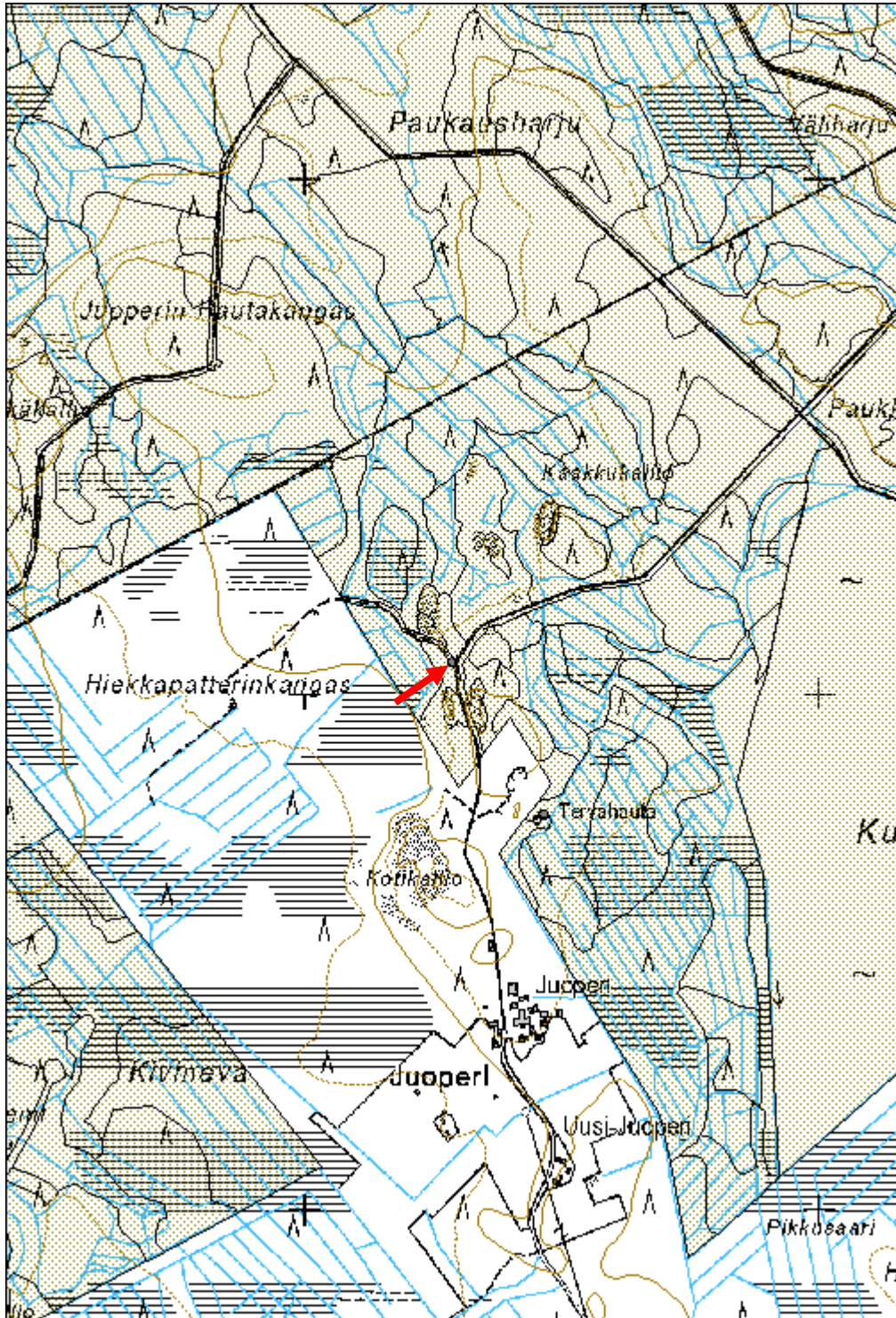
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojaus:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Lähikuva pilkasta.

Kohdetyyppi:	99 Muu/määrittelemätön	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7007061, Y 3351284, Z 137	Mittakaava:	1:10000

Kohteet Länsi-Suomi pohjoisosa 2013

Selitykset

Koodi	Inventointikohteen koodinro	
Nimi	Reiska-nimi	
Tyyppi	kohdetyyppi (Reiska-nimi 2)	
Luokittelu	esihist. Muinaisjäännös lk	ME 1 ME 2 ME 3
	hist. muinaisjäännös lk. 1	MH 1 MH 2 MH 3
	ajottamaton muinaisjäännös	MA 1 MA 2 MA 3
	kulttuuriperintökohde	KP
	sotahistoriallinen kohde	SH
	rakennusperintökohde lk	RP
Pinta-ala	(ha)	
M-kasvatusluokka	aukea	0
	taimikko	10
	nuori kasvatusmetsä	20
	varttunut kasvatusmetsä	30
	uudistuskypsä metsä	40
	uudistusvaihe	50
	erirakenteinen metsä	60
	kitumaa / joutomaa	70
Löytötapa	uusi löytö	U
	muinaisjäännösrekisteri	M
	Lidar-aineisto	L
	sutigis tietokanta	S
	reiska tietokanta	R
	peruskartalla	P
	vanhat kartat	V
	muu arkistolähde	A
	haastattelu	H

Koodi	Nimi	Tyyppi	Luokittel	Lkm ala	Pinta-ala (ha)	Kasvatusl uokka	Löytötapa x (i)	y (p)	Pvm	Reiska	lidaraineisto
Kin101	Jääkolun pyykki	Rajamerkki	MH 2	1	0	0 P		3404543 7042023	13.8.2013	159671	
Kin102	Jääkolu	Rajamerkki	KP	1	0	0 U		3404574 7041978	13.8.2013	159672	
Kin103	Hätäkivi	Tarinakivi	KP	1	0,02	40 P		3405313 7040482	13.8.2013	159673	
Kin104	Esansaaret	Rakennus jäännös	KP	1	0,01	40 S		3407045 7037347	13.8.2013	159674	
Kin105	Piispalansaari 1	Tervahauta	MH 2	1	0,02	30 S		3404523 7038244	13.8.2013	159675	
Kin106	Piispalansaari 2	Tervapirtti jäännös	MH 2	1	0,01	30 U		3404542 7038241	13.8.2013	159676	
Kin107	Pinkelinkangas	Tervahauta	MH 2	1	0,02	30 S		3389471 7030598	16.8.2013	159677	
Kin108	Hevoskangas	Kämpä jäännös	KP	1	0,01	30 V		3394146 7032738	16.8.2013	159678	
Kin109	Pyyniemi	Tervahauta	MH 2	1	0,02	20 L		3389040 7029044	17.8.2013	159679	L kauko
Ala001	Soidinräme	Miilu	MH 2	9	0,8	30 U		3357836 7006878	11.9.2013	161136	
Ala002	Puukkoharju 1	Tervahauta	MH 2	1	0,02	30 S		3363851 7006239	11.9.2013	161137	
Ala003	Puukkoharju 2	Tervahauta	MH 2	1	0,02	30 S		3363940 7006280	11.9.2013	161140	
Ala004	Ahvenlamminkangas	Tervahauta	MH 2	1	0,02	20 S		3365145 7002385	11.9.2013	161142	
Ala005	Juoleikkokangas	Tervahauta	MH 2	1	0,02	30 S		3360683 7001682	11.9.2013	161145	
Ala006	Porasharju	Tervahauta	MH 2	1	0,02	20 S		3359424 7007401	11.9.2013	161148	
Ala007	Kaakkukallio	Merkipuu	KP	1	0	0 U		3351284 7007061	12.9.2013	161154	
Ala008	Juoperi	Kalkinpolttouuni	MH 2	1	0,01	40 U		3351462 7006766	12.9.2013	161155	
Ala009	Puukkoharju 3	Tervahauta	MH 2	1	0,02	20 S		3365249 7005741	12.9.2013	161157	